

G. DIAMANDY

—o—

CHEMAREA CODRULUI

POVESTE VITEJEASCĂ ÎN 3 ACTE

bd 235493

=====
MIA ÎNTÂIA
=====

BUCUREȘTI

EDITURA INSTITUTULUI DE ARTE GRAFICE „FLACĂRA“

No. 40. — STRADA CÂMPINEANU. — No. 40

1913

73189 Dehlet
353072

PC 17/10/01

DE ACELAȘ AUTOR

IMPRIMATE

TOT ÎNAINTE, dramă în 4 acte.

BESTIA, dramă în 4 acte.

CHEMAREA CODRULUI, poveste vitejească în 3
acte.

MANUSCRISE

«VEȘNICA ÎNTREBARE» (Dolorosa), dramă în 3
acte.

SPRE VIAȚĂ, comedie în 3 acte.

HĂMĂIȚĂ, comedie în 3 acte.

PISICUȚA, farsă în un act.

DRAMA DELA ORDEȘTI, farsă în 2 acte.

STRUNĂ CU COANE, scenetă în un act.

B.C.U. Bucuresti

C353072

Ch. nois
Kodjani

CHEMAREA CODRULUI

*Orice drept de traducere, de reprezentare în
totul sau în parte, sau de prefațare în operă
comică sau operetă, e rezervat.*

PERSONAGII

<i>Doamna Maria din Rădeana</i>	<i>Ioniță Rădeanul</i>
<i>Anca din Soveja (Frânge-gât)</i>	<i>Vornicul Iordache Căiușeanul</i>
<i>Ilona din Kikirezkeremekeketna-ghyfalva</i>	<i>Postelnicul Gheorghe Costache</i> [Ordeșteanul]
<i>Sanda</i>	} boieri
<i>Bălașa</i>	
<i>Marghița</i>	
} Jupănese	
	<i>Starețul schitului</i>
	<i>Mihai Bohotin</i>
	<i>Costin Idricianul</i>
	} soții lui Ioniță
	<i>Lisandru Mirăuș</i>
	} Frânge-gât, frații Ancăi
	<i>Roman</i>
	} pădurari
	<i>Năsăilă</i>
	<i>Crisostomos</i> diacon grec
	<i>Gherai Arslan Hanul Tătarilor</i>
	<i>Giafar scutelnicul Hanului</i>

*Jupănese și jupănițe, Boeri, Copii de casă, Plăeși, Ostași, Tătari *)*

Represintată pentru întâia oară pe scena Teatrului Național din București, în Martie, 1913.

*) Regisorii sunt rugați ca în afară de pasajele serioase prin înțelesul lor, să insiste ca piesa să fie jucată ca o comedie eroică.

Inchinat copiilor mei : Georgeta, Ion și Ancuța,
cari la vârsta de opt, șase și patru ani, într'o
bună dimineață din August 1912 au declarat
măicuței lor: „De azi înainte am hotărât să nu
mai ascultăm“.

Să fie într'un ceas bun.

Constanța, Spargeval, Septembrie 1912.

ACTUL I

În Septembrie. O grădină bătrână, la fund zid. O poartă mare de curte. Câteva grupuri de copaci. La mijloc unul bătrân cu masă și bănci de lemn înprejur. La stânga o salcie pletoasă umbrește un sipoțel. Câteva scaune de lemn. La dreapta, trepte largi cari duc în castel. Lângă trepte, o bancă mare de piatră veche.

SCENA I

Postelnicul Gheorghe Costache Ordeșteanul, Vornicul Iordache Căiuțeanul, Costin Idriceanul, Mihail Bohotin, și alții în haine de Curte fără arme, dar cu pîteni și cu căciuli pe cap. Unii joc zaruri, alții se uită, etc. Vornicul și cu Bohotin pun zarul pe masa copacului.

VORNICUL IORDACHE

Unsprezece, nepoate Bohotine. Face haz.

POSTELNICUL GHEORGHE COSTACHE

Bună o fi iasta-ceia rânduială să petrecem de Sfântă Maria la prea cinstita noastră vară. Dar dela Rădeana d-sale până la olacurile noastre dela Prut îi cam departe. Ia să nu ne calce iasta-ceia Tătarii în lipsă.

BOHOTIN

Aruncă zarul

Douăzeci și trei, moș Vornice. Râsete, haz.

VORNICUL IORDACHE

M'ai răpus. Și să-i fie de cap Sfântului Onofrei că nu mi-a fost de nici un ajutor. Răstit Aud? Ne poate Bohotine, poate ai ceva de cârtit? S'auzim?

BOHOTIN

N'am zis nimica, moș Vornice lordache.

VORNICUL IORDACHE

Norocul d-tale, nepoate Bohotine, dar și mare rușine să taci chitic înaintea unui moșneag! Bohotin tușește Ei, boeri d-v., și mai ales d-ta, Postelnice «lasta-ceia», îți aduci aminte de petrecerile noastre de altădată? Chiar la ăst copac, Pan Neculai Rădeanul a poruncit de s'au bătut cuie în capul lui Mârzac, fiul Hanului tătar, care, prins la Ajud, nu voise măcar turbanul din cap să-și scoată. Ce mai râsete au fost! Sărmanul Neculai Rădeanul! Era cu frica lui Dumnezeu. Halal de el!

POSTELNICUL GHEORGHE

Vornice lordache, adevăr grăit-ai. Ce om! Ce viteaz!

BOHOTIN

Neîntrecut în luptă.

COSTIN

Bun de sfat...

VORNICUL IORDACHE

Iraca'n de mine, Costine, dar numai de asta era el bun? Vorbiși și d-ta! Da' în Neculai Rădeanul

soțul Domniței Maria, vârai un bou fript, o clae de grâu fiert și un butoiu de must. Par'că înghițise nafără! Se uită împrejur. Bărbați ca el nu mai croește Domnul. Mă rog, nepoate Bohotine, poate d-ta gândești altfel? S'auzim?

BOHOTIN

Nimic, cinstite Vornice.

POSTELNICUL GHEORGHE

Și dinspre partea iasta-ceia muerească, apoi ca el nimeni.

CÂȚIVA BOERI

In cor

Dumnezeu să-l erte.

ALȚI BOERI

In cor

Să-i fie țărâna ușoară.

POSTELNICUL GHEORGHE

Și pe cea lume să dea Domnul să trăiască cum a viețuit și pe pământul Moldovei: cu legea în suflet și cu saghia în mână, fără iasta-ceia păcat. Boerii își fac cruce.

COSTIN

Și într'o noapte la malul Nistrului, pe neașteptate l'au izbit Tătarii. Pauză, oftări.

VORNICUL IORDACHE

Răstit

Da, Pan Dumitrașcu din Soveja? Pan Frâנגegât, cum îi zicea lumea, ce cusur avea? Este

vre-o prea cinstită față care să-mi spue că Frânge-gât avea vre-un cusur? Pe S-tul Onofrei, s'auzim? Hai? Avea cusur?

BOERII

In cor

N'avea.

POSTELNICUL GHEORGHE

Hei! vere lordache Vreme Rea, cum s'a prăpădit și bietul nostru iasta-ceia... soț?

VORNICUL IORDACHE

Postelnice, era doar în ajunul Sfintelor sărbători de Paști. Pace în țară, pace la hotare...

COSTIN

Așa se brodise.

VORNICUL IORDACHE

Il fulgeră cu privirea

Taci Costine, că nu erai acolo. Și Frânge-gât se urcase la munte să ucidă o ursoaică cu doi pui. Dihania sfășiase vite și cam boțise un rob țigan. Și l'au pândit niște hoțomani de Unguri și l'au tăiat bucăți. Se apleacă și-și face cruce. Unde eram eu păcătosul? Sfinte Onofrei! Ca un făcut mă dusesem la Suceava. Acolo, venise boeri dv., un călugăr dela S-tul Munte. Ci-că de puneai în ochi, lemn pisat de pe Sfânta Cruce, căpătai lumină. Și de când un țarap îmi vârase o criță... Ce să vă mai spui? Au năvălit barbarii la castel și l'au făcut una cu pământul. Am venit trei zile în urma faptului.

BOHOTIN

De, Vornice, s'or fi răzbunat și Ungurii de bătaia de acum câțiva ani când și-au găsit Bacăul.

VORNICUL IORDACHE

Hm, vorbești și d-ta, nepoate Bohotine. Atunci la Bacău fusese bătae cinstită, boerească, nu hoțească. Să pândești omul de Paști!

BOERII

Auzi creștini!

COSTIN

Ș'apoi, cinstite Vornice?

VORNICUL IORDACHE

Ș'apoi, cinstite Costine, ce-au pățit papistașii ca răsplată pentru mișelia lor, dintre ei nu mai are cine povesti. A fost mare tãmbălău și cu mult alai. Plată îndesată și cu vârf.

COSTIN

Par'că boer Frânge-gât lăsase copiii?

VORNICUL IORDACHE

Trei ~~gemeni~~...

POSTELNICUL GHEORGHE

Apoi cu atâta mai rãsbește Moldovanul 'n lume : cu saghia și cu iasta-ceia urmașii, că altfel ne-ar cotropi străinii. Răsete.

VORNICUL IORDACHE

Erau trei pui de Frânge-gât: doi băeți și o fetiță. Pe fetiță o botezasem chiar eu. Și îi zisesem Ancuța după numele... Tușește.

POSTELNICUL GHEORGHE

Ia zi, Vreme Rea, după numele cui?

VORNICUL IORDACHE

Vere, ia nu mai afla, c'ai să îmbătrânești. Dar poate vre-unul din dv. s'ar bizui să se laude că cunoscuse pe Anca mea? Pe Sfântul Onofrei, s'auzim?

BOERII

In cor

Doamne ferește!

POSTELNICUL GHEORGHE

Făcuși și tu curte, fărtate Vornice? Răde

VORNICUL IORDACHE

Vere. Eu curte? Ia'n ascultă ist cânt bătrânesc... Cântă cam răgușit la cântă tu, nepoate Bohotine, cântecul Căiuțenilor.

BOHOTIN

Măi voinice, voinicele,
Fă-te roată printre ele
Și să mi le prinzi
Da' să nu te-aprinzi.
Descalecă, cere fetei o guriță
Incalecă : rămas bun dragă fetiță

BOERII

In . cor

Descalecă, cere fetei o guriță,
Incalecă : rămas bun, dragă fetiță.

BOHOTIN

Vai, bădie ! Of, bădiță !
Cine te-a tăiat în criță ?
Să nu-ți fie cu bănat
Frâele s'au încurcat.

Eu descălecăi,
Dar și lunecăi.
Și căzui așa deodată
la mândrul sân de fată.

Și nu-i chip de 'ncălecat
Că sunt împiedicat.

Refren în cor.

Descalecă, cere fetei o guriță,
Incalecă: rămas bun dragă fetiță

VORNICUL IORDACHE

.... Da' așa tot încălecând și descălecând, la o năvală peste Milcov, trei zile am iubit și eu o fată de Muntean. In cinstea ei am botezat fetița unui frate de cruce.

POSTELNICUL GHEORGHE

Vere, îndrăzneț neam fuseseră alde Frânge-gât. Las' că nici tovarășul nostru, vărul Dumitrașcu nu era mai pre jos de strămoșii lui.

COSTIN

Și de când li se zicea Frânge-gât? și dece, Vornice Căiuțene?

VORNICUL IORDACHE

Așa le era porecla de când lumea. Dece? Când le scăpăra ceva prin cap, nu vroiau să știe de nimeni și de nimic. Neam hapsân. Erau așa porniți. La Curtea domnească nu dădeau cu anii.

POSTELNICUL GHEORGHE

Iasta-ceia urși de bārlog, ca mulți boieri din țară.

VORNICUL IORDACHE

Dar când mugea buciumul a năvală, ori cornul a vânat, acolo îi găsiai pe alde Frânge-gât, dela moșneagul de o sută de ani, noduros ca stejarul, până la țâncul de patrusprezece ani, drept ca săgeata, Sfinte Onofrei, toți de față adulmecând a sânge și a moarte.

COSTIN

Ce stemă aveau?

VORNICUL IORDACHE

Ia o săgeată sburând după o stea.

POSTELNICUL GHEORGHE

Vere Iordache, dar despre iasta-ceia... prunci aflat-ai ceva?

VORNICUL IORDACHE

Vere Gheorghe, decând cu isprava unguerească să fie ca la 12 ani. Așa că ar avea copii ca la șeptesprezece-optsprezece-nouăsprezece ani... Miron, Roman și Ancuța. Atâta știu.

BOHOTIN

Da' d-ta, Vornice Căiuțene, care ești din partea locului, de atunci n'ai mai auzit nimic despre odraslele lui Pan Frânge-gât? Să nu-ți fie cu supărare moșule, întreb și eu ca omul.

VORNICUL IORDACHE

Vezi bine că întrebi ca omul, dar ca omul prost, nepoate Bohotine, că despre ei de ași fi aflat ceva, aici îi vedeai cu d-ta alături. Atâția copii mi-i dat să arăt lumii; pe Sfinția Sa Starțul fratele d-tale, pe d-ta, amândoi băeții, sora mea, D-zeu s'o erte, și pe copii frăține-meu de cruce, Frânge-gât. Da' îi drept că d-ta cazi tocmai de peste Nistru unde te-ai cam hărțuit cu păgânii. Il-sărută, îi strânge mâna. Nepoate, ce-am auzit, ia nu-i a bine. Ci-că prin creerii munților umblă strigoii dușmănoși. Am să mă rog de Starîț să facă o feștanie. Boerii își fac cruce, s'aude cântecul Jupâneselor Mă rog, da' Ioniță nu s'a mai întors dela vânat?

BOHOTIN

Nu.

VORNICUL IORDACHE

Să vă spun una și bună: Era pe vremea...

POSTELNICUL GHEORGHE

Sst, vere, s'apropie-iasta ceia... Doamna Maria.
S'aud primele strofe ale cântului.

VORNICUL IORDACHE

Să fie sănătoasă, dar nu mi-am spus pove-
stea. Cântul urmează.

SCENA II-a

Aceiași. De pe scări coboară Doamna Maria urmată de marile Ju-
pânese, de Jupânițele Curței și câțiva copii de casă. Femeile cobor
cântând și torcând. Boerii se închină. Vornicul dă pumnul Mariei.
Ceilalți cu Jupânesele. Cântă cu toții și se așează în grupuri.

TOȚI

Ștefane Măria Ta,
ia'n ascultă jalba mea.
Pe toți Sfinții i-ai sfințit,
la biserici ai zidit.
Dela munte la Chile,
numai chip de veselie.
la mai tae o fășie,
să ne fie de moșie.
Urlă țara, ci-c'o doare, } bis
o cam strâng niște hotare.

DOAMNA MARIA

Frumos cântați, cinstiți boeri și dv. dragele mele
Jupânese. Multe amintiri cântul vostru răscolește.
Dar vai de omul silit mulțumire numai în trecut
să caute.

VORNICUL IORDACHE

Pace Măriei Tale, lumină în trecut cât mai
lucește.

POSTELNICUL GHEORGHE

Inainte-i numai iasta-ceia... beznă, și fără a cărti pe Vodă Petru Rareș, unul a fost Ștefan cel Mare și Sfânt.

SANDA

Măria ta, dece atâta mâhnire? Câmpul e slo-tos. Țara-i tihnită. Ioniță, fiul Măriei-Tale, e fala Moldovei....

DOAMNA MARIA

Sando, cine știe cât timp îmi va îngădui Zidi-torul să desmierd fața prea iubitului meu Ioniță. Ca ciocărlia învăluită de aripi prădalnice, tremur sub veșnica amenințare a vremurilor ce ne pân-desc.... Măine, poimăine, vor suna buciurile, vor dăngăni clopotele. De prin văile ascunse, de prin coama dealurilor, spre cer țâșni-vor iarăș vă-păile roșii și fumul negru. Spre picioarele Dom-nului urca-se-vor iarăși bocete și vaete. Iarăș leșurile vor acoperi pământul Moldovei; țărâna bătătorită de călcăie și copite dușmănești.

BĂLAȘA

Ce suflete pregătesc copiilor noștri aceste vre-muri de jaf?

MARGHIȚA

Ți-i frică să fii mamă.

POSTELNICUL GHEORGHE

Ei... asta-i...

DOAMNA MARIA

Mamă ! Doamne Sfinte ! Ca mine alta mai mândră n'a fost când am pruncit dintâi. Voinici tot unni și unul : Vasile, Ștefan, Grigoraș..... Feciorii mamei !... tăiați la răspântiile Moldovei. Iar vajnicul meu soț, Pan Neculai, răpus și el cu viclenie. Prea semeță am fost, Stăpâne, și capul mi l'ai plecat sub călcâiul durerii și al smereniei. pauză Și ție, Ioniță, ce-ți mai țeasă ursita ?

VORNICUL IORDACHE

Prea cinstită Jupăneasă și verișoară, grăești din inimă și vorbele Măriei Tale la inimă merg de-a dreptul. Dar dela descălecarea Moldovei și până azi, toate mamele așa au plâns și Moldova tot n'a rămas lipsită de feciori viteji. Și decât așa gânduri negre, mai bine cinstite Jupănese, cântați cântec voinicesc, ori de inimă albastră, că așa ne place noă.

DOAMNA MARIA

Vere Iordache, toată obștea prețuește puterea brațului d-tale și înțelepciunea sfatului eșit din luminatu-ți cap. Dar, d-ta vere, de durerile femeilor în veci n'ai vrut să știi.

BĂLAȘA

Și fire de oțel cum ești, d-ta Vornice Vreme Rea, mușcat-ai poate și sânul care te-a alăptat. Răsete

VORNICUL IORDACHE

Ehei Bălașo ! mușcatu-l'am căci pe cea vreme și dinții și sânurile tot de oțel erau. Se face a mușca.

Răsete. S-te Onofrei! Cine are poftă de răs să nu dosească, ci să mi-o spue verde în față. S'auzim?

BOERII ȘI JUPÂNESELE

Nimeni nu râde, Vornice.

VORNICUL IORDACHE

Dacă nimeni, cinstitelor Jupânese, atunci mă rog de o inimă albastră.

DOAMNA MARIA

Vere Vornice, așteaptă și d-ta trei zile, până la S-ta Maria. Dar pe Maica Precista, nu mi-e cheful de inimă albastră. Nu e oare jale și rușine ca în moșie cu de-a sila să intre noră neștiută, de neam vrăjmaș?

BĂLAȘA

Ce duh rău mână pe Vodă? Dece acum și 'n ale inimi vrea să poruncească?

MARGHIȚA

Toate au margini.

SANDA

Apoi să mă erte Vodă, dar pe sufletele noastre stăpân Măria Sa n'are a rându. Jupânesele aprobă.

BĂLAȘA

Ei ce ziceți, suratelor? Ce zici, d-ta jupâneasă Marghiță, și d-ta jupâneasă Sando, și d-ta... și d-ta? Zgomot mare printre Jupânese.

JUPÂNESELE

In grupuri

Aşa e. Bine grăişi. Pe dreptate! Vodă la oaste!
Vodă la hartă! Vodă la cetate! Boerii îşi astupă urechile,
cei tineri rād. La Suceava Vodă !

SANDA

Dar erte-mă D-zeu, dv. boerilor, ce staţi şi nu
vă îndârjiţi? Par'că am ciripi păsăreşte. Ce? Nu
ne înţelegeţi?

POSTELNICUL GHEORGHE

Ho! ho! Iasta-ceia, moară stricată. Ho! ho! Dar
adecă ce păcat ar fi, dacă ar intra în curtea de
la Rădeana, o iasta-ceia Jupâneasă din ţara un-
gurească?

VORNICUL IORDACHE

Adică, cinstitelor Jupânese, credeţi dv. că în Ră-
deana are să cânte găina ungurească au cocoş
moldovenesc?

POSTELNICUL GHEORGHE

Ş'apoi numai un ţânc să-i facă Ioniţă şi să vezi
de mai rămâne urmă de viţă ungurească. Mă
iartă Doamnă Mario, m'a luat pe dinainte iasta-
ceia... gura.

DOAMNA MARIA

Vere Ordeştene, ori te voiu erta, ori ba : vorba
scăpată pasăre zburată. Da' cum nu vă este milă,

de mine, boeri dv.? Străină am să fiu în casa strămoșească.

POSTELNICUL GHEORGHE

Da habar să n'ai. Unde e străinul care a călcat ogorul Moldovei și nu s'a dat la brazdă?

VORNICUL IORDACHE

Ș'apoi pare-mi-se că este și un răvășel al lui Petru Vodă Tușește.

DOAMNA MARIA

Tușește. Dacă n'ar fi răvășelul, n'am sta la tocmeală. Doamna Maria scoate răvășelul din gențiță și îl dă boerilor cari îl trec prin mâini, joc de scenă până la Costin.

POSTELNICUL GHEORGHE

Mai citească și cei tineri.

COSTIN

Citește

«Noi Petru Vodă, Domnul țării Moldovei dela munte până la mare, către Maria Doamna, soția adormitului într'u pomenire a credinciosului Nostru văr și slugă Pan Neculai fost Hatman.

«Sărutăm dreapta surorii Noastre și pe Domnul rugăm pază să-i fie. Cruce. Să nu se cernească sufletul surorii Noastre iubite. Din oamenii Mei aflat-am că Tătarul va călca țara Moldovei. Freamăt. Oaste avem puțină și de harțe necurmăte, sleită este. Trimis-am boieri la Unguri și la Leși după ajutoare Aprobări. Ca de datină, făgăduință

groasă, dar subțire nădejde. Dezaprobări. Groful dela...
dela.... Vorbit. Mă strâng pintenii...

BOHOTIN

Să dau drumul curelelor Face gestul. Răsete.

COSTIN

Groful dela... de la.... Strănută.

TOȚI

Râzând

Și la mai mare.

COSTIN

Dela.... dela... Ki ki rez... kere... mekeket... n, n,
nagy.... falva.... Vorbit. Uf!..... De-o fi și dumnealui
lung cât îi e numele...

POSTELNICUL GHEORGHE

....Te pomenești c'or fi mai mulți... Răsete.

COSTIN

Citește

...Magnat cu faimă, cu mare jurământ făgădu-
ește trei sute oameni călărime, Aprobări. dar nu de
geaba, Dezamăgirile cresc treptat, ci găsind el în țara
Noastră: ginere de neam ales, cu moșii, herghelii,
tamazlăcuri și aur zimțat....

POSTELNICUL GHEORGHE

Ei, așa creștin zic și eu. Halal iasta-ceia.....

COSTIN

Citește

„....Hotărât-am dar, ca nepotul Ioniță să fie ginerele aceluia Grof ungar dela Ki-ki-rez keremekeket Mișcare. Cât despre legea acelei Jupânițe grije să nu aibă Măria Ta. De vrea Domnul și păgânul se creștinește, iar de nu, nici aghiasma nu-i de leac. Dumnezeu să Te lumineze și de ziua nunței mare veselie să fie pe capul Măriei Tale. Nunta să fie cu belșug, ca nuntă Domnească. Iar de careva, cumva, cândva, cineva, undeva, din oamenii Măriei Tale, au din partea bărbătească, au din cea muerească, de cărtit ar avea, în bortă de șoarec de s'ar piti și încă vârful spedei mele l'ar iscodi Mișcare. Moldova are nevoie de oaste : asta este legea clipei de față. Sărutam ochii Măriei Tale. Domnul să Ne ție pe toți în putere. Eu și casa Mea stăm bine. Dat în cetatea Ciceului. Mișcare apoi tăcere. Armașul Costin Idriceanu înapoiază scrisoarea Doamnei Maria). Uf ! și iar uf ! pauză.

VORNICUL IORDACHE

Psst ! Psst ! Jupâneselor ! roată în jurul meu Jupâneșele se grupează. Ascultați. Pauză. Strigă deodată. Care Jupânească cârtește ? Să auzim ? Pauză.

SANDA

Repede

Dar cine cârtește ?

BĂLAȘA

Ce ? Nici să mai vorbim ?

MARGHIȚA

Auziți, Jupâneselor ?

JUPÂNESELE

Unde s'a mai pomenit una ca asta în țara Moldovei ? Bărbații glumesc.

SANDA

Pane Vornice, noi nu cârtim, ci ne spunem gândul. Dar Ioniță ce zice ?

DOAMNA MARIA

A citit răvașul lui Vodă acum patru zile, înainte să plece în Pralea la urși.... și Ioniță astfel a grăit : las' pe mine, maică. Numai unguroaică să fie mândră la suflet și chipeșă la trup. Eu is popă.

VORNICUL IORDACHE

Voinic flăcău.

POSTELNICUL GHEORGHE

Elei !... iasta-ceia, n'ai ce zice.

BĂLAȘA

Ciudoasă

Posnași mai sunt bărbații!

SANDA

Vremelnic e omul, dar mai schimbăcios Moldovanul.

MARGHIȚA

...Ca fulgul mânat de crivăț.

BOHOTIN

Iși face semnul crucei

Adinioară v'ați răsculat împotriva lui Vodă, acum iată-vă năpustite asupra Moldovenilor!...

POSTELNICUL GHEORGHE

Ce? N'aveam noi destul amar cu Turcii, cu Ungurii, cu Cazacii, cu Tătarii? Mai veniți cu iasta-ceia?

COSTIN

Țara geme de Tătari,
Baba cere lăutari.
Năvală de femei ne lipsește? Răsete.

POSTELNICUL GHEORGHE

Iasta ceia, veseli suntem....

COSTIN

...Prietenoși suntem...

BOHOTIN

....Isteți suntem.....

VORNICUL IORDACHE

....Șagalnici suntem...

COSTIN

....Drăgăiași suntem...

BOERII

in cor.

....Ei, ce mai poftiți, Jupâneselor?

DOAMNA MARIA

N'aveți minte. Răsete.

POSTELNICUL GHEORGHE

Dă, saracii Moldoveni, când să prindă și ei ceva minte, își pierd capul..... Răsete.

VORNICUL IORDACHE

Pe mine să mă ertați. Eu mă duc la cele știu-bee, să aud și alt bâzăit : glasul femeesc, groaza voinicului. Ese.

SCENA III-a

Aceeași, afară de Vornicul Iordache

JUPÂNESELE ȘI BOERII TINERI

In cor ; se iau după Vornic, încet, apoi mai tare.

Culbec, pe la noi ce nu poștești ?

Culbec, culbec, scoate coarne boerești

Și te du la Dunăre

De bea apă turbure. Se întorc râzând

POSTELNICUL GHEORGHE

Hei, tinerețelor ! Numai odată spre voi culbecul coarnele să'ntoarcă și apoi să vezi la D-voastră iasta-ceia vitejie epurească.

BOHOTIN

Nu-i cu răutate, moș Postelnice, mai râdem și noi.

SANDA

Imitând pe Vornic

Pe Sfântul Onofrei !... Au poate vre-o cinstită față.... s'auzim ? Răsete

POSTELNICUL GHEORGHE

Iaca vremuri ! Femeiușcă cu caș la gură, să
râdă d'un iasta-ceia.... Zgomot în fund

SCENA IV-a

Aceiași, Ioniță în costum de vânătoare intră repede, turburat, deabia cătând la cei de față, urmat de soții : Lixsandru Mirăuț, Vasile Bărlăzel. Mișcare și șoapte printre Curtenii surprinși. Doamna merge înaintea fiului ei care îi sărută mâna imitat de soții lui.

DOAMNA MARIA

Ingrijată

Ți s'a 'ntâmplat ceva, Ioniță ?

IONIȚĂ

Posomorât

Nu, mamă, nu. Sărută mâna jupâneselor mai în vârstă. Se îmbrățișează cu Postelnicul Costache căruia îi sărută mâna, salutări cu ceilalți, etc. Dă cu ochii de Sanda, fața i se luminează o clipă, îi sărută mâna lung, apoi șade lângă Doamnă. Sanda pe nesimțite se apropie de Ioniță.

DOAMNA MARIA

Pentru Dumnezeu, ce ai, fiule ? Nu ți-a mers vânatul în plin ?

IONIȚĂ

Dă din cap

Iaca nu.

POSTELNICUL GHEORGHE

Ioniță, dat-au Turcii au Tătarii ?

IONIȚĂ

Aspru

Măria Ta, sunt au nu sunt eu stăpânul Rădenii
și al acestor meleaguri ?

DOAMNA MARIA

Surprinsă

Stăpân ești pe toată averea tatălui tău, Hatmanul Neculai, și pe averea mea încă ești Domn...

IONIȚĂ

Incăpățânat

Mamă, voia mea este au nu este legea oamenilor mei ?

BOERII

Aspru

Lege este.

DOAMNA MARIA

Jignită

Nu înțeleg ce vrei să spui, fiule.... Vodă îți poruncește să ei soție străină, nu eu. Dece-mi vorbești cu atâta asprime.... Ioniță ?

IONIȚĂ

Nu-mi pasă de Vodă ! Mișcare, strigă. Nu-mi pasă de Domnița străină.... Doamna se așează. Mamă, am dat poruncă să spânzure pe Chihaiia.... Cuvintele cad ca un trăsnet. Mișcare printre boeri. Se aude în șoapte : „Chihaiia ? Bătrânul vânător ? moșneag de 60 ani ? Chihaiia ? O ! O !

DOAMNA MARIA

Să spânzure pe Chihaiia ? O slugă veche, credincioasă ? Te-a purtat în brațe. El te-a învățat să tragi cu arcul și să-ți joci calul. El te-a purtat prin codri... Chihaiia pe care Pan Neculai îl ținea drept frate?... Chihaiia la spânzurătoare ? Asta nu se poate... Doamna se plimbă agitată printre boierii cunoscuți Ce îți se năzarește, fiule ?

POSTELNICUL GHEORGHE

Aspru

Nu uita că lui Chihaiia îi ziceai tătucule.

IONIȚĂ

Mamă și boieri d-voastră ! Judecați vina. Alaltăeri, în creerul munților am dat peste vetre de foc și cenușă caldă de ale lotrilor cari își bat joc de codrii mei. Ce-i asta, Chihaiia ? întreb eu. Urme de lotri, zice el. Unde-s lotrii ? Nu ți-am poruncit să-i prinzi ? fac eu. Măria ta, fii pe pace, face el. Vânăm. Săgetez un urs. Fiara se ridică în două labe. Vine la mine, ridic baltagul, lunec și cad Mișcare de oroare. Către soți Așa e, soților ?

SOȚII

Așa.

IONIȚĂ

In picioare

Până să scot junghierul din brâu, ursul se rostogolește cu capul despicat. Și un glas îmi strigă în bătae de joc : mucosule ! Eu mucos ? ! Clocotind. Mă arunc. Nimini. Mișcare Caut urmă. Nimic. Către soți Așa e, soții mei ?

SOȚII

Așa este.

POSTELNICUL GHEORGHE

Nepoate Ioniță, mare iasta-ceia, ți s'a întâmplat ! O fi fost Zâna codrilor. Mai știi ? Șoapte. Pe furis câteva semne de cruce, emoțiuni felurite.

IONIȚĂ

Dec ! Tâfnos Zâna nu mi-ar fi zis mucosule își sucește mustăcioara Nu mi-e frică nici de dracu, da' încă de o Zână. Ehehei !

DOAMNA MARIA

Și din iastă pricină să curmi d-ta viața unui viteaz ca Chihaiia? Fiule, vino-ți în fire.

POSTELNICUL GHEORGHE

Nepoate, mai calcă prin cea biserică Scuiță spre el Iasta-ceia, să nu te deochi.

IONIȚĂ

A parte

Pușche pe limbă.

BĂLAȘA

Ioniță, dragul mătușei, te mână duhul cel rău Ii face cruce pe frunte. Boerii și Jupănesele își fac cruce

IONIȚĂ

Se ferește de Bălașa. Șade

Ascultați acum altă întâmplare. Azi în zori, trăgeam spre Pralea. Mănuu câinii departe, hăt departe, dar în șir, ca la vedere. Deodată tac. Pornesc prin codrul neumblat. Mergeam încet. Ajung la Căldarea Dracului. Aud sunând corn străin. Deodată aud și chiuind... Așa e, soților?

SOȚII

Așa e.

IONIȚĂ

Și cum chiuiau aceia?

SOȚII ȘI IONIȚĂ

Hui tiu, na. Hui tiu. na na na ! Aicea naaa.... !

BOHOTIN

Dar ăsta-i strigătul nostru de voinicie al Moldovenilor.

IONIȚĂ

Și când din Căldarea Dracului m'am lăsat la Viroaga Porcului, spune tu, Lisandre Mirăuț, ce ai văzut? Zi și tu, Vasile Bârlăzel?

LISANDRU MIRĂUȚ

Un hoit de urs.

VASILE BÂRLĂZEL

Jupuit proaspăt.

IONIȚĂ

Și copoii noștri legați de un fag, în bătae de joc. Iar Chihaia nicăiri... Așa e?

SOȚII

Iar Chihaia nicăiri Sgomot, larmă mare, chiote de veselie lătrat de copoi, zăngănit de arme, etc. Prin porțile din fund apar cei cari urmează.

VOCI

Ce e? Ce s'aude? Ce-i asta?

SCENA V-a

Intră Chihaia, vătăfi de curte, doi copii de casă, plăeși armați, apoi Anca, Roman, Miron și Năsăilă ținând câte un copoiu în lanț. În urmă pădurari, plăeși. Ușile din fund se închid. Prinșii sunt împinși înainte, ei pășind încet, minunați de ce văd. Anca în deosebire pipăe hainele bogate ale Jupăneselor cari se dau în lături. Anca e

cași frații ei în costume de vânat foarte grosolane. Prinșii sunt dezarmați. Doamna Maria și Ioniță și-au reluat locurile. Toți privesc la nouii veniți. Cu cât înaintează, cu atât plășii și vânătorii rămân în urmă. Ajunși lângă banca Doamnei, Chihaiia ese înainte și îngenunche.

CHIHAIIA

Către Ioniță

Poftim plocon, Măria Ta Arată către lotrii de Sfânta Maria. ziua Măriei Sale Doamna Mișcare mare printre Curteni.

DOAMNA MARIA

Intide mâna. Chihaiia se scoală și o sărută

Bătrâne! Să trăești, Chihaiia! Mișcare printre curteni.

IONIȚA

Tătucule! tătucule! și eu care te osândisem la spânzurătoare...! Se îmbrățișează.

CHIHAIIA

Pe mine, Măria Ta? ! Eu rod de pom? Eu? Călt s'ar fi făcut frânghia. N'a răsărit cânepa care să se toarcă ștreang de grumazii mei... Chihaiia o să moară au de ghiare, au de buzdugan, nu de laț fiule. Iute la judecată, pornit la mânie și bun de mână... Pan Neculai! Soții și mai mulți boeri strâng mâna bătrânului.

IONIȚĂ

Răstit către prinși Cine sunteți? Prinșii se uită la Curten, Ei, n'auziți? Vă vorbesc eu. Cine sunteți? Tăcere prinșii cască gurile.

CHIHAIIA

Lotri sunt, Măria Ta, și lotri cum nu s'au mai văzut prin aste rătăcăi.

IONIȚĂ

Scurt

De unde veniți ? Pauză.

ANCA

Lui Năsăilă aparte

Ptiu ! mucosul !... Sanda privește pe Anca cu băgare de seamă. Scurt. Din lumea toată.

IONIȚĂ

Răstit

Cum vă chiamă ?

ANCA

Arată pe Năsăilă

Pe el : Năsăilă, că altfel n'ai cum să-i zici...
Râsete Pe el Arătând pe rând frații N'aude, N'avede, Se arată pe sine N'a Greul Pământului... Râde

CHIIAIA

Ancăi

Râde tu, râde, pui de drac, că o să vă faceți
cu toții rod de pom. Iși strânge gâtul.

IONIȚĂ

Clocotind, către Anca

Dar ție cum îți zice ?

ANCA

Pui de drac, n'auziși ? Râsete. Ioniță scoate junghierul și se repede. Maria Doamna îl oprește.

DOAMNA MARIA

Cu blândețe

Nu te răsti, moșicule. Sunteți tineri, păcat de zilele voastre ... Sunteți lotri și moarte vi se cade. Mișcare printre prinși. Ancăi. Ce te uiți așa la mine, copile ?

ANCA

Ia mă uit. Spui grozăvii și tot bună pai... Frumoasă ești, aduci... cu mama...

NĂSĂILĂ

Iartă-i, Măria Ta, sunt copii nevinovați.

POSTELNICUL GHEORGHE

Către Năsăilă

Tu ești tatăl lor ?

NĂSĂILĂ

De atâta cinste, boerule, m'a ferit Domnul... Sluga lor sunt eu.

IONIȚĂ

Prea multă poveste... Mamă ! și d-v. prea cinstiți boeri!... Ce se cade lotrilor, lotrilor semeți și dârji ?

TOȚI

Afară de cei prinși și de Năsăilă

Pedeapsă ! Moarte ! Ștreang !

ROMAN

Către Doamna

De moarte frică n'avem. Dar de ce ne osândiți ?

PRINȘII

Da, cum ? De ce ?

IONIȚĂ

Ați vânat pe moșia mea.

ROMAN

Doar n'am stricat nimic...

MIRON

Am doborât un urs, atât.

IONIȚĂ

Ursul era al meu, m'auzi tu ? Eu îl vânăm...

ROMAN

Nici tu nu l'ai crescut....

MIRON

Nici tu nu l'ai păscut...

ANCA

... Ursul era al codrului, și codrul al Domnului.

IONIȚĂ

In picioare, strigă

Cine e căpitanul vostru ?

PRINȘII

Fiecare arătând pe sine

Eu, eu, eu.

COSTIN

La hartă ați fost ?

PRINȘII

Fost.

BOHOTIN

Unde ? încotro ?

MIRON

Am tocat în ungurime Prinșii rād.

BOHOTIN

In a cui oaste ați slujit ?

ROMAN

In oastea noastră Arată pe ai lui cari rād.

POSTELNICUL GHEORGHE

Către Doamna

Măria Ta, nu-i de chip. Îs nărăviți rău de tot
iasta-ceia.... hoțomanii Pauză.

DOAMNA MARIA

Ioniță dragă, fă-mi-i dar de ziua mea...

IONIȚĂ

Necăjit

Mamă, mamă, ai să-i faci scăpați, bună cum
ești... Și nu vreau, căci amarnic și-au bătut joc
de mine. Alintat Au răs de fiul matale, de Ioniță.

DOAMNA MARIA

N'ai teamă, copile. Iotrii își vor lua pedeapsa.
Inainte însă, vreau să-i dau pe mâna vărului Stareț...
să-i creștinească. Vorbesc sărmanii par'că n'ar fi
de pe lumea asta. Se uită la ei. Ah, Ioniță, Ioniță
al mamei, II sărută. dă-mi-i. Să moară creștini.
Dă-mi-i, fiul mamei.

IONIȚĂ

Mamă, fie ai d-tale și moară creștini de ți-i voia.

ANCA

Incet.

Noi n'avem mamă.

IONIȚĂ

În genunchi, lotrilor!

ANCA

Pășește

Mț! Boeri la boeri nu se cade. Curtenii izbucnesc
în râsete.

CURTENII

Boeri?! ha! ha! Auziți? boeri!

CHIHAI

Dar șugubeți îs lotrii! Boeri?!... ha! ha!

NĂSĂILĂ

Către Doamna

Măria Ta. li face cu noi ce te-a lăsa inima și
cugetul... dar d-lor să nu râdă, căci dintre d-lor
mai rar boeri ca ai mei. Râsete.

DOAMNA MARIA

Bătrâne, te-a părăsit judecata? Aspră, se scoală.
Ce soi de boeri, hoți de codri?

SANDA

Căscăți gurile, par'că n'ați mai fi călcat în curte
boerească...

PRINȘII

Căscăm, da' boeri suntem.

ROMAN

Și de-o fi să murim, nu se cade să ne uideți cu rușine ci prin moarte ostășească. Să ne îmbrăcăm și noi cum ne este felul, și să ne facem dovada, căci boeri suntem.

PRINȘII

Căci boeri suntem. Zgomot

POSTELNICUL GHEORGHE

Cum dovediți iasta-ceia? Aprobări.

COSTIN

Ce rude aveți?

BOHOTIN

Unde vă sunt curțile? Aprobări.

VASILE BĂRLĂZEL

Ce moșii stăpâniți?

SANDA

Unde vă sunt robii? Aprobări.

BĂLAȘA

Ce hrisoave aveți? Aprobări.

MIRON

Vom face dovada noastră.

DOAMNA MARIA

Luați-vă seama. De mă veți vicleni, veți fi puși
la casnă grea....

IONIȚĂ

Și apoi la ștreang....

MIRON

Măria Ta, cinstiți boeri, n'aveți de unde ne cu-
noaște, căci tot pribegim....

ROMAN

...Rude nu mai avem, și nici numele lor nu-l știm.
Unii din Curteni rād. Curți nu mai avem, sat nu mai
avem....

MIRON

...Robi nu mai avem. Răsete...

ANCA

...Nici hrisoave n'avem, nici pravile măcar nu
avem. Răsete.

ROMAN

N'avem decât arme și copoi.

PRINȘII

Da' boeri suntem.

DOAMNA MARIA

Face semn Chihaiei, care se apropie. Doamna îi șoptește. Chihaia
cheamă plășii și vânătorii, cari înconjoară prinșii.

CHIHAIA

li fluera

Hai de vă cățați dovada. Hai !

IONIȚĂ

Strigă

Pază bună, Chihaia. Să nu scapi unul.

SANDA ȘI CU SOȚII

Ia seama Chihaia Chihaia fluera, apoi cu prinșii, cu paznicii și cu câinii ese prin dreapta.

POSTELNICUL GHEORGHE

Sărmanii ! Așa de tineri... lasta-ceia, păcate !

JUPANESELE

Niște copii...

SANDA

Copii haini.

Pe când es prinșii, s'aude ceartă în fund : glasul gros al Starițului și scâncitul subțire al dascălului.

STAREȚUL

Nemernicule ! Ereticule ! Iuda ! Iscariotule ! Fariseule !

DASCĂLUL

Kirie ! Kirie, Elleison ! Panaghia ! Aghios Christostomos !

STAREȚUL

Nici-o iertare, grecule, m'ai auzit ?

SCENA V-a

Aceiași. Starețul mânios intră iute. E îmbrăcat cu o bondiță neagră. Antereul în brâu. Curtenii îi fac loc și se închină adânc. El îi blagoslovește iute. Toți sunt în picioare. Doamna îi ese înainte cu Ioniță și cei de lângă dâșii. Îi sărută mâna. Starețul o binecuvintează, sărută părul lui Ioniță. Doamna îi face loc pe o bancă lângă dânsa. Stă la dreapta lui. În fața starețului zmerit și plictisit stă Diaconul Chrisostomos.

DOAMNA MARIA

Dece ai întârziat Sfinția-ta? Ți s'a întâmplat ceva?

STAREȚUL

Măria Ta, ba chiar mi s'a întâmplat, că de n'ași fi robul lui Dumnezeu, nu mi s'ar mai întâmpla. De mare ispită am scăpat! Mișcare

DOAMNA MARIA

Ce, Sfinte Starețe?

STAREȚUL

Ioniță se luase după un urs. Eu eram mai la vale, cu păcătosul ista de diacon, n'ar mai fi diacon.

CHRISOSTOMOS

Ma țe sa fiu? Filosofos?

STAREȚUL

Furios

Să fii.... mort !...

...Mă ațineam la o viroagă, după un fag scorburos. Imi venea dihania în palmă, creștinilor, chiar în palmă. Se auzeau câinii, cum mă auziți pe mine, aproape de tot. Ridic flinta. Venea matahala, gâfâind. Iat'o. Când să calc focul, mă apucă de mijloc păgânul de diacon Chrisostomos și începe a urla : urso... urso ! Răsete, veselie

CHRISOSTOMOS

Furios dar umilit

Ma, Kirie, Sfinția-ta, țe era sa strigo? Sa strigo capra daca era urso? Si ego nu mi-am venito sa

uțid ursili, ți sa cunosco munastirili din Valahia
ke Moldavia Ridică ochii spre cer și geme Chirie ! Chirie!
Ti patrida ! Ti varvari ! Chirie, Eleison ! Diavolika
etnikia !

VOCI

Ce zice, ce zice ?

STAREȚUL

Zice ce țară ? Murmure Auzi vorbă ! Ce țară Chirie
dascăle ? Creștinească-i vorba asta când d-ta
și cele sfinte locașuri vă țineți cu darurile Mol-
dovei ? D-ta ai venit aice pe o coajă de nucă
drept corabie...

CHRISOSTOMOS

Coza di nucas ?

STAREȚUL

Un cui drept catarg...

CHRISOSTOMOS

Catarghis ?

STAREȚUL

O foaie de maslin drept pânză...

CHRISOSTOMOS

.... Maslinia ?

STAREȚUL

.... Și ne vorbești așa de sus și pe nas ? Hei !
păcatele mele cele grele. Chirie Chrisostomos, de
ar fi trăit Mântuitorul în țara asta a Moldovei,

apoi ar fi ținut spada într'o mână și crucea în cealaltă. Și ai să mergi cu mine pârțaitule* până ce te vei învăța cu dreapta crucea în fruntea fiarei să miruești și cu stânga să vâri junghierul în bårdahanul ei. Răsete. Starețul scoate cornul de vânat de după gât și îl dă diaconului Na, țârule, și piei din fața mea. Diaconul ingenunche, Starețul binecuvântează în silă; diaconul ese pe furis, răs de Curteni și Jupânese Bunătate de urs... În palmă. Fir'ar al dracului de grec sleit. Se bate pesta gură. Erte-mă Domnul, dar cât pe ce să greșesc. Iși face cruce.

BOHOTIN

Pășind spre Stareț

Sfinția ta, lasă grecul și mai te uită la mine păcătosul. Curtenii vorbesc și râd între ei

STAREȚUL

Ha ! Mihule, tu frățioare ? Il îmbrățișează, îl binecuvântează de mai multe ori, îl ia de braț, se trag deoparte Frate, frate, ce mai faci?... Pe unde ai fost?... Ce n'ai mai călcat pe lă schit?...

BOHOTIN

Bădie, am mai călcat acum un an, tot pe vremea asta, cu poruncă dela Vodă pentru adunatul plășilor. Dar d-ta, bădie, erai dus iar la vânat, tocmai la Păstrăveni... Boerii vorbesc între ei, se mișcă, etc.

* Sau *pârțitule*, până ce urechile spectatorilor cari aplaudă la : *le derrière de youle* Rostand : Cyrano de Bergerac, vor avea îngăduire și pentru cuvintele verzi astfel cum altădată le rosteau bătrânii noștri boeri, răzeși și țărani: cari în ale graiului nu prea erau duși la biserică.

STAREȚUL

Dă, băete, ce să mă fac? păcătosul de mine! Când aud freamăt de codru, ori glas de copou, iacă așa mă muncește diavolul... Nu mai pot sta locului, mă frământ și mă sbat ca Sfântul Antonie. Și cad în ispită, ca rața pe baltă. Și apoi pune-te pe rugăciuni, pe post, pe mătănii și dorm luni întregi gol, pe ace de brad își face cruce. Dar bun e Dumnezeu și milostiv. Mă va erta el, că mulți păgâni am ucis cu mâna mea, și pe mulți, i-am făcut creștini și fără buna lor voe Se îndepărtează cu Bohotin.

SANDA

Către Ioniță, aparte

Stăpâne, Făt-frumosul meu! Îi ia de mână și îi șoptește Ție, inima mea....

IONIȚĂ

Sando.... O strânge de mână pe furis drăguța mea, să ne vedem deseară după cină, când o fi luna de trei sulițe. Se despart, și merg de vorbesc soților. Din stânga intră: Chihăia, Anca, Năsăilă, Miron, Roman. În urmă, plăeși, vânători. Prinșii sunt îmbrăcați ca războinicii epocii: coif, etc., dar în haine vechi și rupte, pavăză, scut, spede la coapsă, cizme roșii cârpite. Când intră prinșii, exclamații de mirare, căci sunt mândri și chipeși. Se așează în fața Doamnei, a lui Ioniță și a soților. Sanda e lângă Doamna, pe o treaptă mai jos. Se uită țintă la Anca, și urmărește mișcările. Dovada lotrilor!

SCENA VI-a

Aceiași, Chihăia, Anca, Roman, Miron, Năsăilă, vânători

CURTENII TOȚI ȘI JUPANESELE

Dovada! Dovada! Strigăte Dovada! Frământare. Starețul își reia locul. Vorbește cu Doamna, care îi arată lotrii.

ANCA

Tare

Dovada noastă o purtăm în pumn.

ROMAN

Cu glas tare, ridică mâna spre Doamna

Măria Ta, slăviți boieri și cinstite Jupânese...
Jur că suntem boeri pământeni neaoși Răsete, sgomot.

STAREȚUL

Ssst ! Să auzim.... Tăcere....

VASILE BÂRLĂZEL

Aprins

Ce atâtea palavre ? Știți al spedei meșteșug ?

SOȚII

Noi boerii toți îl știm....

ANCA

Hotărâtă

Știm jocul saghiei !

MIRON

Și al arcului....

ROMAN

Și întrecerea la halcă știm.

ANCA

Și de nimeni n'avem frică... Arată spre soți Nici
chiar de d-lor... Larmă.

IONIȚĂ

De sunteți boeri, ne vom încredința în clipă Se
scoală, către un copit de casă Trei săghii. Copilul intră în castel
Măria Ta, îngăduie, ca eu și cu doi soți ai mei
să dovedim viclenia lotrilor... Eu, Vasile Bârlăzel
și Lisandru Mirăuț.

CURTENII

Prea bine, așa e. La 'cercare.

DOAMNA MARIA

Ioniță, nu te am decât pe tine. Pentru niște
hoți nu vreau sânge. Nu vreau omor în ajunul
Sfintei Marii.

POSTELNICUL GHEORGHE

Măria Ta, prea vitejește a grăit Ioniță... Nu-i
nevoie de iasta-ceia sânge. Cel ce va lovi de
sânge, rușinat să fie. Ei se vor întrece la jocul
boeresc și greu, la smulsul saghiei din pumn. Vreți ?

TOȚI

Vrem, așa să fie, să fie ! Copilul intră cu trei săbii și
mănuși zalate, rânduite pe o pernă; Ioniță și soții scot spedele și strigă:
Trăiască Postelnicul Gheorghe Costache.

PRINȘII
Puternic

Trăiască !

DOAMNA MARIA

Pauză

Fie ! Sărută pe Ioniță și îl binecuvântează. Tot astfel face și starețul. Sanda face o cruce pe sabia lui Ioniță și o sărută. Soții se pun în fața prinșilor. Vasile Bărlăzel luptă cu Roman, Lixandru Mirăuț cu Miron, Ioniță în fața Ancăi. Boerii cunoscuți, dindărătul fiecărui grup. Chihaiia în fața lui Năsăilă. Postelnicul Gheorghe la un capăt al șirului, Costin la celălalt.

STAREȚUL

In picioare, binecuvântează

Așa să ajute Dumnezeu celor drepți.

TOȚI

Amin. Fac semnul crucei.

POSTELNICUL GHEORGHE

Gata ?

SOȚII și PRINȘII

Gata.

POSTELNICUL GHEORGHE

Păzea !

Luptă scurtă. Intâi cade spada lui Lixandru Mirăuț. Apoi a lui Roman. Cei cari au mântuit lupta își ridică specele, le pun în teacă și privesc la luptă. La lovituri meșteșugite, boerii aprobă. Rămâne Ioniță și Anca, care se năpustește deodată asupra lui Ioniță. Mișcare printre Curteni.

SANDA

Rădeana ! Rădeana !

CURTENII

Nu te da, Rădene ! Rădeanul. Rădeanul ! Spada lui Ioniță sare. Mure tulburare, țipete, Doamna cade pe bancă, plăeșii și vânătorii urlă. Sanda țipă, Ioniță și soții încruntați.

ANCA

La zmulgerea săbiei lui Ioniță, ea pune piciorul pe sabie strigând :

Soveja ! Strigătul e repetat de prinși.

SANDA

Nu se poate ! A fost vicleșug. Pe ei, Rădenii. Plăeșii și vânătorii trag cuțitele și săbiile. Se reped asupra prinșilor, tipând.

PLĂEȘII

Rădeana! Rădeana! Na, aicea na!

Prinșii se dau înapoi apărându-se împreună cu Năsăilă

STAREȚUL

Strigă Doamnei

Măria Ta, îți calci cuvântul.

DOAMNA MARIA

Rădenii, înapoi Rădenii ! Boerii cunoscuți caută să dea napoi pe plăeșii.

PRINȘII

Chiuie tare

Soveja ! Huitiu, na, na, na, aicea naaa. Apoi țipă cât îi ia gura lurăși ! Soveja ! Soveja ! Soveja ! Se aruncă asupra plăeșilor aceștia se dau îndărăt. Chihaia se aruncase asupra lui Năsăilă, care zmulge securea și e gata să dea în Chihaia, trântit la pământ. De jucat foarte repede. Vornicul Iordache intră învârtind o ghioagă.

SCENA VII-a

Aceiași. Vornicul Iordache

VORNICUL IORDACHE

Strigă

Pe ei, Sfinte Onofrei... Se repede asupra lui Năsăilă strigând Căiuții ! Căiuții ! Aicea na !

PRINȘII

Urlă

Soveja ! Soveja !

VORNICUL IORDACHE

Ridică ghioaga asupra lui Năsăilă, se uită la nas, ghioaga
cade, bálbăe

Nă... nă... strigă Năsăilă ! se uită la el. Năsăilă ?
Ești nas de strigoi ori adevărat nasul lui Nă-
săilă ? S'auzim ? Il apucă de nas.

NĂSĂILĂ

Acelaș joc cu securea

Boer Iordache Vreme rea ! Toți rămân uimiți. Prinșii
se uită o clipă la Vornicul Iordache, care peste seamă de mișca
îi privește dea rândul. Năsăilă strigă : Copii, Vornicul Vreme-
Rea !

PRINȘII

Strigă

Moș Vreme-rea ! Vornicul ! Pe Vornic, copii !

VORNICUL IORDACHE

Frânge-gât ! Frânge-gât ! se aruncă, sărută prinșii și
pe Năsăilă. Nu poate striga decât : Frânge-gât !

TOȚI

Pe tonuri diferite

Frânge-gât ? Frânge-gât ! ? mișcare de simpatie și de
respect. Curtenii se apropie și le dau mâna. Vornicul cu prinșii se
duc la Doamna. Ce minune !

VORNICUL IORDACHE

Măria Ta, Măria Ta, slăvit fie Cel de Sus și

casa în care am vărut odraslele odihnitului meu frate de cruce, Dumitrașcu Frânge-gât strigă: Boerilor ! Au înviat oasele lui Dumitrașcu Frânge-gât ! Prinșii se pun în genunchi. Doamna îi sărută, ei sărută mâna Doamnei și a Starețului. Mișcare. Boerii cunoscuți și Năsăilă explică celorlalți întâmplarea. Chihaia se îmbrățișează cu Năsăilă

STAREȚUL

Slavă Domnului, slavă ! slavă !

TOȚI

Slavă Domnului ! Minune !

VORNICUL IORDACHE

Care e Anca ? unde-i Anca ?... Ancuțo !

ANCA

își scoate coiful. Păr lung și bălan îi cade, sărută pe Vornicul

Eu sunt Ancuța, moșule, eu pui de drac !

CURTENII

Strigăte de alai

Trăiască Domnița Anca. Trăiască Domnița Anca. Mulți ani trăiască Anca din Soveja !

DOAMNA MARIA

Ia pe Ioniță și îl pune în fața Ancăi

Sunteți veri.

Ioniță o privește lung. Sanda înadins trece încet printre ei. În urmă Ioniță și Anca întind mâinile.

POSTELNICUL GHEORGHE

Ștergându-și ochii îmbrățișează pe Miron și Roman

Afurisit neam alde, Frânge-gât ! De ce tai ră-

dăcina, de ce dau lăstarii. Moldoveni get-beget,
iasta-ceia, coada vacii își aruncă căciula în sus. Chiote.

ANCA

Scoate din sân vechiul steag al neamului Frânge-gât: albastru și roș
cu un scut tivit cu aur, la mijloc o săgeată cu vârful spre o stea cu
cinci brațe, tot în fir de aur. Leagă steagul în vârful săbiei strigând :

Soveja !

TOȚI

Frânge-gât ! Frânge-gât !

Cortina repede

ACTUL II

Decorul din I-iul

SCENA I

Sanda, apoi Ioniță

Sanda singură, neliniștită, se plimbă, pândind spre fund. Ioniță intră prin stânga. Sandu se face că nu-l vede

IONIȚĂ

Cucu.

SANDA

Cânți cam târziu cucule.

IONIȚĂ

Ehe hei! Bine că sosii și târziu. De ce ți-e vorba aspră, frumoasă jupâneasă?

SANDA

M'ai făcut să aștept, Ioniță. Asta nu-i pe placul meu.

IONIȚĂ

Dec !

SANDA

Dec, ne-dec... n'am poftă de glumă. De două săptămâni de când s'au pripășit aicea trăistarii de Frânge-

gât, d-ta de-abia găsești din fugă o clipă să-mi dai. Te-a vrăjit lupoaica cea bălae. Te ții de călcâiele ei. Ce ți-a dat fecioara din Soveja, și eu ce nu ți-am dat?... Hainule ! Păgânule !

IONIȚĂ

Uf, greu e să fii bărbat în ziua de azi ! Halal de bărbații din timpul lui bunul meu Ștefan Vodă ! Pe vremea lor femeile nu bâzâiau... Cum s'au schimbat vremurile ! Sando, garofița sufletului meu, ești prepuelnică, zău, prea din cale afară. Al de Frânger-gât ne sunt rude chiar de pe tata. Auzit-ai vre-o dată curte moldovenească închisă rudelor sau oaspeților ? Ancuța e o fetișcană, de abia are șaptesprezece ani. Asta îi trebuie unui bărbat ca mine ? Nu mai fi îngândurată. În loc să fii drăgălaşă cu mine cât mai e vreme, d-ta jupâneasă Sando te sburlești cu puica la vederea eretului. Lți șade rău să te faci așa buzată. Sărută-mă, să-ți treacă. Haide mai iute. Mama și cu unii din boerii bătrâni s'an dus la odihnă. Prin livadă a rămas numai tineretul care se joacă dea baba oarbă, sub oblăduirea prea cinstitului Vornic Pan lordache Vreme-rea. Acuș vine cineva și ni s'a dus prilejul. Sărută-mă poznașo.

SANDA

Intâi sărută-mă tu pe mine; m'ai făcut s'aștept Cere ertare, epuraș de două hotare.

IONIȚĂ

Ehe hei?... M'ț ! Eu să mă rog de femeii ? Nu se cade. Gă doar eu sunt os domnesc.

SANDA

Ei și? Ce-mi pasă mie! Os domnesc, ori cio-
lan țigănesc, îi vrea, ori ba, când te voi îndrăgi
al meu ai să fii băețase..... Mucosule!

IONIȚĂ

Ehe, Hei! Jupâneaso nu te pune cu mine că
nu știi ce pomușoară sunt în depărtare se aude cântând
și chiuind.

Ei vezi, cum ne perdem vremea? Că mult îți
place vorba!

SANDA

De trei luni de când suntem la Rădeana, eu și
cele două jupânease, ca să ajutăm Doamnei Mariei
pentru cele de nuntă, câte jurăminte nu mi-ai
făcut hoțule? De dragul tău am uitat și pe băr-
batul meu, rămas la Suceava. Nu mă slăbeai de
un pas, scaiule. Și acum de când cu spălăcita cea
de Ancuța..... Te-a vrăjit, ai căzut în mrejele ei.
Te-a fermecat bălaia codrilor, Ioniță.... Nu te mai
iubesc se scoală Mucosule!

IONIȚĂ

• Ia'n ascultă jupâneaso? îi întoarce spatele apoi o sărut după
gât Zău? Pre a ta lege? Zi că nu mă iubești?
Zi, de te lasă inima?

SANDA

N'am gust de vorbă.

IONIȚĂ

O strânge în brațe, se aude vorbind

Na c'am pățit-o ! Fugi. Vino mai târziu. o s'arută, Sanda fuge prin dreapta. Ioniță stă puțin la gânduri. Din stânga se aude cântând:

La bărbatul cel fricos
Buzduganu-i de prisos;
La bărbatul jucăuș } bis
Inima-i cât un căuș }

Bălăioare sprânțeioare,
Smolițele mărunțele,
Toate vin sub oboroc } bis
De-i românul cu noroc }

SCENA II-a

Vornicul Iordache poartă brăul de mână cu Anca, Bohotin Costin, Frații Ancăi, copii de casă, Marghița, Balașa, și alte Jupănese, plăeși cu facile.

La nevastă jucăușă
Nu-i cenușă după ușă.
La nevastă mohorâtă } bis
Și gurița-i amărâtă }

Șiragul se oprește la cuvintele :

Iaca una, iaca două

IONIȚĂ

Nu mă prind fără de nouă

TOȚI

Nouă fete, ca'n poveste ?

IONIȚA

Să se ducă 'n țară veste

Vornicul și cu Anca se desprind și stau lângă Ioniță. Șiragul pornește cântând

Nu-i de furcă
 Că se 'ncurcă.
 Nu-i de tors
 Că-i pe dos.
 Trageți brâul măi copii
 Cât suntem printre cei vii.
 Iaca una, iaca două
 Nu mă prind fără de nouă
 Nouă fete ca'n poveste? } bis
 Să se ducă 'n țară veste }

Jucând și chiuind, ese în chiote. Pauză.

SCENA III-a

IONIȚĂ, ANCA, VORNICUL IORDACHE

IONIȚĂ

Trage cu coada ochiului spre Vornic care n'are gând să plece.
 Cască lung

Aaaa!...

ANCA

Acelaș joc

Aaaa!...

VORNICUL IORDACHE

Care a priceput că e de prisos. Ghiduș

Aaaa! Urcă scările în castel. Aaa! ese.

SCENA IV-a

IONIȚĂ, ANCA

ANCA

Ce faci aici, vere Ioniță? ce pândești?

IONIȚĂ
Ceremonios

Ce-ai zice, dacă ți-ași spune că pe d-ta te pân-
deam, Jupiniță Ancuțo din Soveja ?

ANCA
Acelaș joc

Îra că prost ai fi Măria Ta. firească Ce nevoe
să mă pândești ? Chiuie, ori, sună din corn, așa : tu
ru tu tuu ! și pace. Cu noi ce nu te-ai prins la joc ?
Căzut-ai în zodia vîrcolacilor ?

IONIȚĂ
Aparte

Pușche pe limbă O ia de mână Verișoară ?

ANCA

Vericule ?

IONIȚĂ

Verișoară, ia să vorbim cu judecată. Doar nu mai
suntem copii.

ANCA

Vezi bine că nu. Să vorbim. stau unul lângă altul pe
banca de piatră lângă șipot.

IONIȚĂ

...Să vorbim.

ANCA

Poi să vorbim pauză.

IONIȚĂ

Să vorbim.,, oftează Ce ai zis ?

ANCA

Ni'ca pauză.

IONIȚĂ

Zi d-ta, Ancuțo.

ANCA

Baiu.

IONIȚĂ

Pauză

Ancuțo, îți place la noi, la Rădeana ?

ANCA

Place.

IONIȚĂ

Ai vrea să stai aici de-apururea ?

ANCA

Baiu. Mi-ar fi urât.

IONIȚĂ

Da' cât ți-i poftă să rămâi ?

ANCA

Cât? Până după... nunta d-tale. Și apoi cu Moș lordache Vreme-rea se bate peste gură, cu Pan Vornicul, vreau să zic, mergem la Soveja să ne du-

răm curți mândre, boerești, în ciuda ungarilor și să ne facem sat. Dar de vrei, până atunci, mai putem vâna vre-un mistreț, vre-un urs, sau un râs. Iaca să înghesuim un râs. Ia așa latră câinii la râs. Hau, hau, hau, hau.

IONIȚA

Râde și o imită

Hau, hau, hau. Ce să pleci așa curând?
Nu iubești pe măicuța mea, pe Doamna Maria?

ANCA

Auzi vorbă, cum să nu? Par'că ași cunoaște-o de când lumea *Pauză*. Vericule, frumos e pe la voi, dar mai frumos la noi, colo în codru *Cântă*.

In fundul codrului
de dorul dorului,

In inima pământului
de răul cuvântului.

In bezna umbrelor
de frica semenilor.

La marginea codrilor...
de hrană corbilor

Codrule, Codruțule. Ia acolo ași vrea să trăesc l...

IONIȚĂ

Cum în codru? Iar în codru? Ca fiarele?

ANCA

Ii pune mâna la gură

Ssst ! Taci, bădiță, că d-ta nu știi. Și-apoi aici ce-am învățat, decât să nu-mi vâr degetele în nas și le vâră și să mă gătesc frumos ? Băețăș, nu știi cum dimineața în fiecă dinte de frunză tremură un mărgăritar nestimat ! Și codrul are bolți mari, vrăstate cu rămurele și horboțele în mirezme de flori. Și ce mai așternnturi de frunze căzute în mirosul pământului dospit. Și ce mai gândaci țanțoși, în contașe bogate, pintenați și inpenați, iar cei trepăduși de șoricei, duc vești pe subt pământ.

Ei copile, multe sunt în codru ! Numai să ai harul să le vezi. D-ta, Ioniță, n'ai de unde ști.

IONIȚĂ

Cum să nu știu ? Nu vânez eu de copil ? Doar ucis-am mistreți și urși, când alții se boceau în poalele muerilor.

ANCA

Ii netezește părul

Da, ai ucis în codru, dar în el n'ai trăit. N'ai fost fugar de codru. Lui nu te-ai rugat după adăpost, și nici n'ai plâns în scorbura, ca în sânul vre-unui fag bătrân, că nu mai aveai nici tată, nici mamă. Duhul codrului adia așa de blând, de credeam că tata și mama morți, îmi sărutau fața și 'mi mângâiau părul. Tu de astea n'ai știut, frățioare. Ce-i drept, ai umblat în codru. De câte ori nu te-am avut în vârful săgeței ? Te-am ferit și

de fiare. Mi-a fost milă de tinerețele tale, bădiță. Ai intrat în codru dușmănește și el ție nimic nu ți-a arătat din nespusele lui comori. Știi limba codrului? Știi huhurezește? Ia! Uhu-uhu-uhu? Mierlește? Ia! Flueră Vulturește? Ia! Tipă. Ei vezi, că nu știi ni'ca? Eu știu ce spune huhurezul bătrân care a văzut multe. Înțeleg ce croncăe și moș corbul cel înțelept, ce-mi strigă gaița neastâmpărată, când simte fiară sau om. Pricep ce flueră mierla. Straja neadormită dă semn îndată ce mișcă ceva. Și câte și mai câte, bădie. Și toate le-am aflat, fiindcă eu mă plec la boerii cei mari; stejari, brazi și fagi. Mai lipesc cu lut o rană de copac. Pe altul îl mai scarpin de mătreața mușchiului. Mai ridic un pui căzut, mai rânesc un izvoraș. Și ei acolo toate astea le află și mă străjuesc... Eu sunt drept fecioara codrilor.

IONIȚĂ

Da. Așa ești tu, fecioara Vrancei, cum îți zic plăeșii, vânătorii, ostașii și noi toți, boeri purtători de pinteni și de paloșe de pe aceste meleaguri ale Moldovei. Drăguța mea Ancuță O mângăe O fi frumos și în bezna pădurilor. Fie precum zici. Dar de te vei duce, duce în codrii tăi dela Soveja, îți vei mai aminti vre-odată de Ioniță dela Rădeana? Spune drept, Anco? Nu-ți tăinui gândul.

ANCA

Cum să nu-mi aduc aminte de acoperișul care m'a adăpostit? Să uit că aici, în curțile d-tale am

mâncat turtă de malai cu frații mei și cu Năsă-ilă ? Eu nu uit. Și apoi, Ioniță, cât ne știm de curând, dar eu țin la tine ca la frații mei. Te știi viteaz, și fire adevărată, fără viclenie. Cum să te uit ? Dar ce stai aici vericule, și nu vii colo după mine ? Am trăi cu toții împreună și câinii mei copoi, Moldova, Doina, Dudaș și Harțag, sunt mai buni ca ai d-tale... Vino cu noi, bădiță.

IONIȚĂ

Nu pot fetițo. Am mamă, am robi, herghelii, cirezi și stupi cu albine. Ehe ! Apoi cum să plec, când Petru Vodă vrea să fiu ginerile celui Grof ungur Kikirez keremkeket... și nu știi mai cum ?

ANCA

Ce vorbă-i asta ? Doar nici nu-ți cunoști logodnica. Eu când iau un câine și încă îl încerc...

IONIȚĂ

Ehehei ! Râde, o mângâie pe păr. O fi, dar nu-i chip. Trebuie să mă supun vrerei lui Vodă, căci și eu sunt os Domnesc.

ANCA

Se scoală

Apoi halal de așa os ! Ei, atunci fă ce-ți poruncește Vodă al d-tale și dă-mi pace. Pauză. Scurt. Săraca'n de mine, Măria-Ta, da în astă seară zău că ești tont. Cum să se însoare omul fără voia lui ? Un bou și de nu vra, nu trage la jug, d'apoi

cogemite om ca d-ta, moldovan get-beget coada vacii ?

IONIȚĂ

Nu mă înțelegei pădureanco. Vodă are nevoie de oaste.

ANCA

Ei și ? Ce nu spuneai, vere ? Oaste ? Iată-ne : Miron, Roman, eu și Năsăilă. Tu să ne fii Hatman și pe ei copii. Chiué Utiu na, aice naa !

IONIȚĂ

Răde

Ssst ! taci ! Acuș încep străjerii să buciume a larmă Pauză

ANCA

Ioniță, de când ești d-ta, ucis-ai vre-o liftă ?

IONIȚĂ

Da, anul trecut. Vara un cazac la apa Bârladului și în toamnă un leah la o hartă de hotar. Anca îi mângâie fața.

ANCA

Cu dreapta i-ai stropșit ? Ioniță dă din cap, Anca îi sărută dreapta

IONIȚĂ

Pauză

la spune pajură măiastră, îți place să te uiți la mine ?

ANCA

Mult îmi place. Când caut în ochii d-tale mi se umple sufletul de lumină și îmi vine să râd, să tot râd Caută în ochii lui Ioniță uite așa râde. Și îmi zic eu în sinia mea, că cu d-ta, cu frații mei, cu mine, cu Năsăilă și cu copoii noștri, cari mână la Ungurca la fiară, nu-i oaste în lume să ne stee în potrivă.... Vitezule !.... Un Cazac ! și un Leah.... !
 Pauză Cum să nu-mi placi ?

IONIȚĂ

Sfios

Jupinițo din Soveja, frumoasă cum ți-e chipul, măcar așa din greșală, te-a sărutat cineva vre-o dată ?

ANCA

Vezi bine : codrul, frații mei, Năsăilă și chiar copoii... când făceam vre-o ispravă.

IONIȚĂ

Dar în afară de ei ?

ANCA

În afară de ei ? Cine ar fi cutezat să-mi stee în cale ? râde cu poftă Nu, nimeni. Și ca ce m'ar săruta străinul ? Nu se cade.

IONIȚĂ

Viclean

Dar eu ? Ce ai zice ?

ANCA

D-ta ești ca un frate. Te-ași săruta, dacă ai vrea. Și pe mine de vrei, sărută-mă, să fim frați de-al binelea. Pauză Tare mi-e drag să stau lângă tine, Ioniță.

IONIȚĂ

Surioară, surioară. Dragă îmi ești...

Anca îl sărută pe frunte și pe obraji, el pe gură

ANCA

Amețită

Dar tu nu săruți ca frații mei, Cine ești ? Ce otravă mi-ai vărsat în sânge ? Fiori... necunoscuți. Dece mă arde și mă îngheață ? Spune, Ioniță, de-ce ? Li apucă mâna Ce mi-ai făcut, bădie ? Bădie, cu ce mi-ai otrăvit sufletul !

IONIȚĂ

Domnița mea frumoasă, nu 'ntreba, ci stai cu mine. Nu pleca.

ANCA

Pauză lungă

Am apucat a zice că plec, trebuie să plec. Dar îți jur, bădiță, că nu-ți voi uita sărutul.

IONIȚĂ

Și eu, Ancuțo, jur că nu voi uita pe al tău. Mai stai cu mine, fecioară mândră.

ANCA

Nu. Mi-i sângele văpae. Mă duc să mă bat cu cine o fi, ori să joc. Noapte bună, Măria-Ta. Iși sărută mâinile unul altuia. Se pleacă și ese cântând din frunză.

SCENA V-a

Ioniță, apoi Sanda

IONIȚĂ

Cată lung după Anca și fără voe fluera cântul ei. Zărind pe Sanda în culise.

Una vine, alta sboară,
ca grăunțele la moară.

Ioniță își sucește musteața și se face a gândi.

SANDA

Făt Frumos, pe unde îți joci gândurile? După
Jupînița Anca? Zi, Făt Frumos!

IONIȚĂ

Dus, se lasă dezmiardat

Cosinzeano puicuță, m'a apucat așa de-odată
nesaț de vitejie. fluera ușor

SANDA

Nesaț de vitejie, când buzele mele cântă dragoste?
Il alintă și cântă. Șed pe banca de piatră din stânga. Ioniță cu capul
pe genunchii Sandei.

Nani nani,
puiul mamei,
somnișor
pe ochișori.

IONIȚĂ

Șoptește ca 'n somn

Acum trei ani am înjunghiat un mistreț...

SANDA

...lubesc ochii tăi verzui și jucăuși Cântă în surdină

Nani, nani,
puiul mamei...

IONIȚĂ

...Acum doi ani am doborât un urs...

SANDA

Il sărută pe gură

Cât îmi plac buzele tale roșii, răscroite și pline.
Garofioare ! potire de dragoste ! Ioniță râde încet, Ea îl
sărută, îl desmeardă și cântă ușor

Mustăcioara lui,
spicul grâului;
gâtișorul lui,
floarea crinului.

IONIȚĂ

În toamnă, am rătezat un Leah, iar în vară am
scurtat un Cazac...

SANDA

Dulce

Trupușorul lui,
lumânarea Domnului...

IONIȚĂ

Râde ghiduș. Se scoală

Păsărică din colivie, vezi că nu cântăm acelaș
viers ? Gândul tău în mustăcioara mea apune, iar
al meu spre fiare și vrăjmașii Moșiei mă mână.
Par'că n'am fi amândoi de viță boerească. Oare
d-ta, Jupâneaso, să fii de alt sânge decât cel mol-
dovenesc ? O îngână

Gâtişorul lui,
floarea crinului;
trupuşorul lui,
lumânărea Domnului.

Dar ce, Sando? Vitejia mea nu scapără nimic în inima ta? Vreau să mă iubeşti pentru virtutea mea de flăcău voinic. Mulţi or fi având pe umere «floarea crinului» şi mulţi crini la cea d'intâi brumă s'au ofelit. Ioniţă din Rădeana a improşcat moarte printre fiare şi printre lifte. *Inchină-te mie, femeie, căci am înfrânt viteji în luptă dreaptă.*

SANDA

Doamne, ce bine îţi stă astfel să grăeşti! Bine-cuvântat fie Cel de Sus care ți-a păstrat faţa neatinsă şi trupul nefărămat. Oare crezi tu, Ioniţă, că de-ai fi fost sluţit din născare, sau de oameni, povestea faptelor tale ți-ar fi stat tot așa de bine? Faptele tale? Ei, ce-mi pasă mie de ele? Fiare şi lifte!? Lasă-le în seama altora. Zi bogdaproste că ai scăpat teafăr li dă o săgeată de cremene Na, săgeată de cremene, cu multă trudă căpătată dela o țigancă vrăjitoare. În trupul tău, ca de cremene fierul să se sfarme. Şi când vei fi izbit, să-ți aduci aminte că darul meu de moarte te-a mântuit.

IONIȚĂ

Ia cremenea

Îți mulțumesc, Jupâneaso, dar pune-voiu cremenea în vârf de aluniş și voiu răpune pe unul în numele tău. Iar cât voi avea inimă și brațe, de

moarte nu mă voi feri, căci cel ce moartea ocolește, moarte altora a da nu poate.

SANDA

Lângă el

Fă cum vei voi. Să sorb lumina ochilor tăi, mireazma buzelor tale. Fă-mi colan cu brațele vânjoase. Iubește-mă, Ioniță, căci eu pentru dragostea ta făcută sunt. Jură că mă iubești.

IONIȚĂ

Cum să jur? Jurământ face soțul soției sale, și d-ta știi că Petru Vodă vrea să iau fata grofului ungur Kikirezrezeket și așa mai departe... Nu jur.

SANDA

Și astfel fie! Dar să știu că măcar după nuntă, nu-mi vei uita nici cosițele, nici sânul alb. Ți sărută lung.

IONIȚĂ

Și m'ai împărți tu cu grofina?

SANDA

Și de ce nu? De nu te voi avea întreg, și cu fărâmurile dragostei tale mă voi mulțumi. Ți sărută, Ți privește lung Ioniță, Ioniță, ce frumos ești!

IONIȚĂ

Sando, îmi furi mințile. Ce au buzele tale de mă fulgeră?

SANDA

Vino, vino.

IONIȚĂ

Mai tirziu...

SANDA

Acum, copile. Se sărută lung. Anca apare în dreapta. Sanda rămâne încremenită, își acoperă fața și fugе spre stânga. strigând: «Fecioara !» Ese.

SCENA V-a

Ioniță și Anca

ANCA

Anca încruntată. Fluерă. S'apropie hotărât de Ioniță, îi trage o palmă și îi întoarce spatele. Cântă din frunză și se duce să bea apă la șipotei, dă să iasă.

IONIȚA

Se repede cu junghierul la Anca, îl pune în teacă. După o clipă de nedumerire, ia mâna fecioarei și o sărută. Anca resistă puțin, apoi zbuciumată îl urmează. Șed amândoi pe scara din stânga.

Anco. Pauză Ancuța mea. Iartă-mă, Domniță a sufletului meu. Iartă-l pe nebunul de Ioniță.

ANCA

Dece să te ert, Pane Ioniță ?

IONIȚA

Pauză

Dar dacă cu nimic nu-ți greșisem, dece-mi trăseși o... o palmă, verișoară? Să fi fost altul în lo-

cul d-tale, de mult ar fi cu nasul în iarbă. Să atingi astfel față de os Domnesc? O palmă? unui voinic ca mine?... Ce mână de fetiță... și ce palmă domnească... De ce m'ai lovit, Ancuțo? Ii sărută palma. Anca se smuncește.

ANCA

Baiu. De ce te-am plesnit? Ia așa. Mi-a fost inima mai iute decât cugetul. Dar gândindu-mă și răsgândindu-mă, bine am făcut. Juraseși să nu-mi uiți sărutul și nici n'a răsărit bine luna, și pe d-ta te gălesc strângând în brațe păpușa cea de Jupâneasă Sanda, care plânge când aude corbii croncănind și leșină când vede sânge picurând. Să săruți d-ta așa femeie? Și doar te-ai făcut frațele meu. Rușine, Ioniță. Vai, ce rușine!

IONIȚĂ

Dar ce-i pasă Ancuței ce fac eu cu buzele mele? Asupra lor ai d-ta vre-un drept?

ANCA

Se plimbă

Ce-mi pasă? Așa e, n'are de ce să-mi pese, dar nu mi-a plăcut fapta d-tale și te-am cârpit, scurtă socoteală. Mă întrebi vericule, ce drept am asupra buzelor d-tale? Pauză Nici unul. Dar așa vrea să știi; când ai sărutat bicisnica ceea, n'ai uitat sărutul meu?

IONIȚĂ

Dece-ți închipui una ca asta? și de unde știi? Anca tace. Grăește, de unde știi? Ce ziseși?

ANCA

Ciudoasă

Prostule, nu știi nimic, dar ghicesc eu în mine. Nu mă întreba, că mă fac Dunăre. Și la urma urmei, ia spune-mi d-ta, ca ce ai sărutat cea Jupineasă? Ți-i rudă? Scăpatu-ți-a viața? Răspunde? Ți-e vară, sau surioară? Sau făcut-a ispravă vitejească?

IONIȚĂ

Ba-ba-baaa !

ANCA

Apoi dacă «ba, ba-baaa !» atunci, Pane Ioniță, ce-i de capul Măriei Tale?

IONIȚĂ

Ehehei, pajură de codru ! Noi, adică viteji ca alde mine, avem dreptul să sărutăm pe cine ne place și chiar cu de-a sila. A noastră e lumea. Aceasta e legea spedei. Ia pe Anca de mână și o așează încet lângă el pe o treaptă a scării de piatră. Luna îi Iuminează treptat. Vânt ușor. Frunzele tremură. Fetiță dulce, toate acestea tu nu le poți pricepe. Tu nu ești decât o fecioară, pe când eu...

ANCA

Râzând

Ei și d-ta, ce lucru ales mai ești ?

IONIȚĂ

Trufaș

Eu sunt flăcău.

ANCA

Imită

«Flăcău?» Ei și, dacă ești «flăcău?» ce? Trebuie să minți? Eu de altul nu mă voiu lăsa sărutată. Mi s'ar părea că l'ași învoi să-ți ștergă sărutul. Ți-ași fi vicleană și Anca nu minte. Nu minte lupoaica. Tu cum de ai lăsat muerea cu brațe de ceară să spurce cu buzele ei sărutul buzelor mele? Am pus semnul meu pe gura ta. Vrut-ai în adevăr să-l ștergi? Amărată O, Ioniță, Ioniță de ce m-ai mințit? A mințit băețașul! A mințit!

IONIȚĂ

Nu te-am mințit, zânișoara mea. A fost o ameteală. Dar află asta dela mine. Cine nu minte? Aici în curți, mint toate femeile și toți bărbații mint.

ANCA

Ah! ce blestem cumplit am auzit. Aci toți și toate mint? Și tu Ioniță, tu bădie, tu frățiorul meu, dragul meu, tu viteazul meu și tu minți? Vai, ce rușine! Vai, ce durere. Vai, câtă poticneală! Tare și vrei să mai stau aicea prin curtea minciunilor? Strigă Frații mei nu mint, Năsăilă nu minte. Nu mint nici Moldova, nici Dudaș, nici Doina, nici Hărțag Strigă Codrul nu minte. Duiosă Și eu, eu când îți spuneam că-mi erai draguț, zi, credeai că mint? Cu palma răstită și gata de plâns Ioniță, crezut-ai că te mințea Ancuța?

IONIȚĂ

Șed amândoi pe treapta de sus a scării

O! Fecioară neprihănită, Ancuța mea slăvită, lartă-mă. De tine sunt nevrednic. Se pune în genunchi și îi sărută mâinile. Doina în depărtare. Ioniță o sărută pe ochi apoi pe gură. Anca îl îmbrățișează. Șed unul lângă altul înghemuiți NU iubesc pe Jupâneasa Sanda. Firea mea cea ticăloasă m'a apropiat de ea, dar firea mea de viteaz îngenunche din'naintea Ancuței. Tu ești cinstea, vitejia sufletului meu. Binecuvântat de tine, pieptul lui Ioniță scut va fi Moldovei și Domnului țarei, și ție fecioară prea curată. Iertare. Se iau după gât ca doi copii nevinovați Ia!.. Doina... Cine plânge?

ANCA

Soptit

Plânge codrul.

IONIȚĂ

Și inima mea...

ANCA

Taci.

IONIȚĂ

Mi-e rușine de mine.

ANCA

Îl sărută pe ochi

Plângi, voinice? Ghici: în lacrima ta ce am găsit?

IONIȚĂ

Dragoste.

ANCA

Dragoste ?

IONIȚĂ

Ertare, Jupânițo.

ANCA

Taci, Măria Ta. Toate câte le vei glăsui, nu te vor apăra ca ăst cânt de jale și restriște., Ascultă... Fluera cu patimă, apoi deodată isbucnește în plâns pe umărul lui Ioniță.

IONIȚĂ

Tu să plângi, Ancuțo ? Fecioara fără milă, care a stropșit dușmanii ? Ii sărută ochii Ghici, iubito, ghici : în lacrima ta ce găsii ?

ANCA

Plângând

Cine să ghicească ? Multe înțelesuri în lacrimi de fecioară. Stau muți, strânși unul lângă altul. Doina din caval sau fluer ; o rază slabă de lună ; apoi încet.

Cortina

ACTUL AL III-lea

Prin Octombrie. In castelul dela Rădeana. Sala de vânat: Arme, cranii de fiare. O ușă mare în față, una în dreapta, una în stânga, la dreapta în părete arme cari ascund ușa tainiței, ferești înguste cu zăbrele groase. O bancă în dreapta. Lângă ușa care dă în castel pe o mică estradă, câteva trepte cari duc în aripa stângă a castelului. Stil greoi din veac, mobilă puțină. Lângă rampă, la dreapta un mic iconostas, candelă, icoane.

SCENA I-a

VORNICUL IORDACHE, POSTELNICUL GHEORGHE apoi CHIHAIA

Vornicul coasă la o căciulă. Postelnicul cu ochelari pe vârful nasului, gesticulând, citește cu greu și pe nas.

POSTELNICUL GHEORGHE

Citind

Și... astfel Lissandru... Machedon...

VORNICUL IORDACHE

Cată spre Postelnic, se înțeapă, mormăe

Postelnice iasta-ceia ?

POSTELNICUL GHEORGHE

Citind

Vornice Vreme Rea ?

VORNICUL IORDACHE

Vere Gheorghită ?

POSTELNICUL GHEORGHE

Citind

Vere Iordăchiță ?

VORNICUL IORDACHE

Indesat

Vere Ordeștene... ?

POSTELNICUL GHEORGHE

Șoptind cu nasul în carte

Vere Căiuțene... ?

VORNICUL IORDACHE

Pauză, apoi în picioare urlă

Pre a mea lege ! Așa nu mai merge Bate cu pumnii
 în masă, trănțește căciula.

POSTELNICUL GHEORGHE

Speriat

Ce nu'i iasta ceia, pe placul d-tale, dragă Vor-
 nice Vreme Rea ?

VORNICUL IORDACHE

Adică pe Sfântul Onofrei, ce s'amestecă Petru
 Vodă în așternutul meu ?

POSTELNICUL GHEORGHE

Inlemnit

Sărac'an de mine frate ? Ce-i cu iasta ceia... aș-
 ternutul d-tale ? Ira aa că mare poză ! Vără cartea 'n sîn

VORNICUL IORDACHE

Adică la ce să ne spue Vodă ce femeie să în-
 drăgim ?

POSTELNICUL GHEORGHE

Nedumerit

Cum? Indrăsnit-a Domnul țării să-și bată joc de un boer, viteaz mare ca d-ta, cinstite vere? Ce? Și pe d-ta cu de-a sila vrea, iasta ceia, să te însoare pascarul din Docolina?

VORNICUL IORDACHE

Furios

Eu să mă însor? Nici mort Postelnice. Să știu că mă pețește Ileana Cosinzeana, dar de nevastă n'o iau nici în ruptul capului.

POSTELNICUL GHEORGHE

Apoi, vere dragă, nici nu 'mi face a crede că Vodă cu de-a sila vrea să-ți dee, iasta ceia, ibovnică. La vârsta d-tale vornice! se uită lung la el și bufnește de răs. Binecuvântat fie Domnul, că mi-a lungit zilele să văd una ca iasta ceia... râde Ghiujule!

VORNICUL IORDACHE

Pe Sfântul Onofrei, cinstite Postelnice, de n'ar fi nins pe cele plete albe, de o șchioapă ți-ași fi vărât ferul în burtă. Zi-mi câine, zi-mi porc, dar nu'mi zi ghiuj. Ce soi de ghiuj sunt eu când și astăzi despici tătarul în două, de a călare? Auzi ghiuj?

POSTELNICUL GHEORGHE

Mă rog, Vornice, lasă iasta ceia, burta mea în pace, căci fierul d-tale ar rugini întrînsa fără su-

parare. Mult fier a mistuit cinstita'mi burtă. Dar vezi d-ta, vere Iordache, la vârsta noastră îi mai ușor să faci doi dintr'un tătar, decât doi dintr'o femeie. Despre iasta ceia, mai întreabă și pe curiosul Sfântul Onofrei își face cruce

VORNICUL IORDACHE

Face și el cruce

Erte-mă Dumnezeu, dar azi e zi pocită. Au eu am căpchiet, au d-ta ai băut mătrăgună, vere Gheorghieș. Nu'i vorbă nici de căsnicia mea, nici să iau ibovnică din porunca lui Vodă, ori a lui Han tătar se rotește Sau poate vre un cinstit boer crede altfel? Să auzim?

POSTELNICUL GHEORGHE

N'ai de unde auzi, Vornice... suntem numai noi doi. Așa dar grăește fără oțerire.

VORNICUL IORDACHE

liniștit

Îți spuneam d-tale, prietenul și vărul meu, că nu'mi place ca Petru Vodă să poruncească boerilor, căror femei bărbați să fim. Și ca să'ți vorbesc pe șleau, nu vreau ca nepotul nostru Ioniță să iee nevastă din țara ungureasă.

POSTELNICUL GHEORGHE

Bre, Breee ! că felurit mai ești fărtate. Mai deunăzi ziceai că pe cea ungueroaică Ioniță o ști el

s'o..... iasta ceia, moldovenească. Ce ți-a schimbat socoteala, frate lordache ?

VORNICUL IORDACHE

Când astfel grăiam nu dădusem încă de lupșorii lui Frânge gât, dar de cum am văzut pe fina mea Anca, în capul ista crai nou a intrat pauză și la adică te întreb Postelnice Gheorghe Costache, dacă în numele rudeniei, al prietenei și al vechel noastre tovărășii de arme, d-ta ai jura de ajutor să'mi fii ?

POSTELNICUL GHEORGHE

Se scoală

Vere lordache, ai cuvântul meu ; de credință să'ți fiu la orice împrerurare. Iar de jurat de vrain jur pe un iasta ceia... găinaț de chițigoii își strâng mâna râzând.

VORNICUL IORDACHE

Iacă ce mi-a trăsmit prin cinstitul dumnealui se bate pe frunte Postelnice. Mi-am pus în cap să mărit pe Ancuța după Ioniță. Așa să'mi ajute Sfântul Onofrei și cu vărul Gheorghe Costache.

POSTELNICUL GHEORGHE

Mai rămâne vorbă ? Și eu tot într'acolo chitișem. Cu Vodă, om scoate noi la un capăt ; văzând și făcând. Dar pare-mi-se că voinicul nostru e cam, iasta ceia, mueratic și bucuros s'ar înfrupta și din trei fete logofete, pe nealese, ca lupșorul între miorițe.

VORNICUL IORDACHE

De, Ordeștene, Moldovenii sunt răi de muscă, cam iuși din firea lor. Din repezeală nu știu în cine dau, ori pe cine iau în brațe. Dar pase-mi-te că Ioniță cată altfel la Ancuța, altfel la papistașa Ilona și altfel se gudură pe lângă șerpoaica de jupâneasa Sanda Oteaza și se crucește Păzește-mă de ispită Sfinte Onofrei, dar pe Sanda îmi vine s'o ridic din calea Rădeanului răd amândoi Frumoasă făptură. Și bună, bună de pus pe rană. Otează. Pii pii ! Ce mai leac ! Răd amândoi. Ascultă vere. Precum știi, Doamna Maria cu părintele Stăreț, și cu cei ai Curței, s'au dus eri la mănăstirea Cașinului spre grijanie. Cică Doamna nu vrea să intre în primăvară cu păcatele din iarnă. Se vor întoarce la Rădeana spre toacă. Și ne-au lăsat copiii în seama noastră. N'ar fi rău să'i lăsăm și noi în seama lor. răd.

POSTELNICUL GHEORGHE

S'ar alege într'un fel.

VORNICUL IORDACHE

Postelnice, hai cu mine spre Onești, întru întâmpinarea Doamnei. Merge-vom călări, să ne mai desmorțim cele oase bătrânești. Da pe ce hârtii îți scoteai ochii, fârtate ?

POSTELNICUL GHEORGHE

Ia mă luptam și eu cu niște slove buclucașe. Citeam povestea lui, iasta-ceia, Lisandru Machedon. Cică ar fi fost arnăut ?...

VORNICUL IORDACHE

Verde român. Chihaia intră cu o tabla pe care sunt pahare cu cănițe felurite și chisele cu miere, le așează pe masă

POSTELNICUL GHEORGHE

Dar, iasta-ceia, Chihaio, unde sunt alde Pan Ioniță cu cele trei jupănese ?

CHIIAIA

Măria Ta, stăpânul s'o dus la Borzești, la jocul de halcă, iar până să se întoarcă, jupănesele s'au urcat în turla Curților. Adinioară, Todiraș străjerul, spunea că hăt în colo, despre ținutul Tecuciului, se zăreau de peste Siret nouri groși de fum. Așișderea spre Ajud...

POSTELNICUL GHEORGHE

Ce o mai fi și asta ?

CHIIAIA

Ce e ? la nu'i a bine. Cu voia Măriilor Voastre astă noapte chiar, am visat o cucuveică pe o scăfărlie de om și scăfărlia era chiar a păcătosului de mine. Iși scuiță în sân, face cruce.

VORNICUL IORDACHE ȘI POSTELNICUL GHEORGHE

Cruce

Iraa ! Doamne ferește !

VORNICUL IORDACHE

Intinde o căniță lui Chihaia cu care ciocnește împreună cu Postelnicul Gheorghe.

Frate Chihaia, pe dinăuntru clătește țeșta cu rachiu de cel bun. Chihaia sărută mâna, ese. Din dreapta se

aude vorbă Femeile! S'o pornim Ordeștene es amândoi
tiptil prin stânga. Șoptind : Femeile !

SCENA II-a

Din stânga : Ilona între Sanda și Anca. Aceasta duce steagul cu
sulite și armele neamului Frânegăt. Așează steagul lângă ico-
nostas. Vorbesc de pe estradă apoi cobor.

SANDA

Da de unde știi moldovenește grofină Ilona ?

ILONA

Ușor accent maghiar

Am învățat limba valahă la noi în Ungaria. Pe
moșiile neamului meu sunt mulți robi valahi și
am avut și mancă din cel neam. Dar unde'i
Pan Ioniță jupâneasă Sando ?

SANDA

În haine de curte

Pe mine Grofino nu mă întreba ce face Pan
Ioniță. Mie nu se mai destăinuiește. Poate însă ju-
piniței Anca să'i fi spus ceva.

ANCA

În haine de războiu

Ce'i drept, Ioniță multe îmi zice, și între noi
n'avem ce ascunde. Ioniță s'a dus la Borzești, la
un zbor de săgeată de aice. Pregătește jocul de
halcă...

ILONA

Ce'i asta? În ce strae se joacă și cu ce cân-
tece ?

ANCA

Râde

În hainele lui Sf. Gheorghe se joacă de-a halca. În cântul copitelor fugarilor și în chiotele vitejilor. Iată ce-i halca. Atârni un inel și din goana calului îl smulgi în vârf de suliță. Dacă vrei Grofină Ilona, vino cu mine. Te voi meșteșugi eu. Aici mi-e urât să stau gură cască. Frații mei au plecat la cerbi cu Năsăilă. Vrau să mă întrec la cel joc cu Rădeanul. Foarte frumos joc jupinițelor. Are să vă placă.

ILONA

Frumos pentru bărbați o fi, dar nu și pentru nobile jupinițe. Dar pare-mi-se că Domniței din Soveja îi plac apucăturile sălbatice și de rând. Dumneaei n'a fost tocmai crescută după cum se cuvine unei fete de neam mare.

ANCA

Cam așa s'a întâmplat, Pe mine m'au crescut urșii. Ei mi-au fost dascăli din pricina unor hoțomanii de unguri care au ucis pe tata mișelește, în ziua de Paști și ne-au prădat hoțeste. Pauză. Dar n'aibi grijă Grofino, Domnița din Soveja, în palat ori în colibă, tot Anca rămâne. Fiueră ciudoasă. Sanda și Ilona coasă. Anca se plimbă.

ILONA

Rău îmi pare că te-au usturat cuvintele mele, dar d-ta uiți jupinițo, că vorbești unei nobile cas-

telane nedeprinsă în țara ei cu asprimi fără cuviință. Străbunicul meu, groful Arpad. Tatatovaroșemberașighen, a fost magnat, mare cupar. Bunul meu, Istvan Küköbrekekefuldoș, a fost și el nobil mare. Pe slăvitul meu tată îl știe lumea întreagă. Și de sunt aice, e că în toată țara Moldovei nu s'a găsit fecioară demnă de Pan Ioniță, ci Domnul vostru, de nevoe a cerut pentru nepotul său, pe fiica strălucitului grof maghiar, Kikirezkeremekeket noghyfalva.

Ei, jupinițo Anco, oricând și în fața oricui, pot dovedi cu scrisuri pe piele de vițel și hrisoave purtând pecețile Crailor noștri, cine mi-au fost străbunii. Cum d-ta jupinițo, ni te arăți prea trufașă și m'ai înfruntat de când am pășit în aceste ziduri, rogu-te și spune unei nobile străine, cine au fost strămoșii d-tale și a lor nume?

ANCA

Cam greu să-ți spun așa ceva, jupiniță Ilona. Eu nici de tată nu-mi amintesc bine. Cât despre hrisoave și peceții, vântul restriței în largul lumii scrumul le-a presărat.

ILONA

Ciudat că aice în Moldova nu vă cinstiți strămoșii cum se cuvine. Noi — despre magnați zic — noi, morților le facem bolți de piatră și îi așternem, unul lângă altul, după rândul obștescului lor sfârșit. Când de mic, copilul intră la ei, știin-

du-i pe toți față, se știe pe sine urmaș al tăriei lor. Și la noi, o jupiniță ca d-ta, care s'ar cobori din neam vestit și mare, ar trebui să aibă în capela palatului mai multe rude decât la lumina soarelui. Cred că va veni o zi, când și pe noi ne vei pofti, să-ți calcăm pragul castelului și ne vei arăta atunci și obârșia falnică a strămoșilor d-tale.

ANCA

Ascute un junghier.

Cu multă plăcere te ascult, jupinițo, și cu mai multă uimire. Binecuvântată fie țara în care morții zac sub bolți, unde copiii, închinându-se la mormintele străbunilor, slăvesc faima adormiților și însuși al lor nume. La noi nu se pomenește! Morții noștri n'au alte hrube decât bolta cerului. Știu dela bătrânul Năsăilă....

ILONA

Năsăilă? Este el vreun capelan al Curților voastre, sau vreun duhovnic vestit? Sanda râde pe furiș

ANCA

Da! Năsăilă e un mare duhovnic de codru. De la el știu că străbunul meu, într'o hartă cu leșii, și-a uitat sfintele oase în Pocuția. Bunul meu, nu le-a adus pe ale sale de peste Dunăre, unde merge-vom odată să le căutăm, iar mormântul tatei e în fiecare dintre copiii lui. Străbunii noștri!? Unde nu și-au semănat ciolanele!? La cele patru răspântii ale lumii, acolo găsi-vei făina

oaselor boierilor țării Moldovei. Cu ele înălbitau văile, după ce cu pumnul îngălbenit-au fețele dușmanilor. Avem strămoși și nu ni-i cunoaștem. Ni-i cântă însă mamele noastre, doinele noastre și bocetele voastre. Vără junghierul în teacă.

SANDA

Sfântă Precistă ! Mă înfiorați cu atâtea pomelnice de morți ! Își face cruce. Mai bine să vorbim de dragoste. Tustrele tinere suntem și drăgălașe. Și aspra fecioară a codrilor, despre care zic plăeșii c'ar fi fost hrănită cu sânge de vrăjmaș, chiar fecioara se gândește la dragoste.

ILONA

Și dece nu ? Aice sunt căpitani de plai și frunțași chipeși.

SANDA

Râde

Ei, grofino, amar te'nșeli de crezi că jupinița Anca își pleacă urechea la oftările mărunțelilor. Dumneaei... și-a ridicat ochii sus, sus de tot. Domnița Anca e 'ndrăgită de chiar Pan Ioniță Rădeanu ! Pauză, apoi cu Iona purcede pe răs.

ILONA

Râzând

Așa sunt fetițele alintate, dar fără căpătâi. Vor să zboare mai sus decât a lor ursită. O ! Eu, viitoarea lui logodnică, eu, nu mă supăr. Dar, jupiniță Anco, vorbele jupinisei Sanda sunt de glumă au de-al binelea ?

ANCA

Dar d-ta ce crezi?

ILONA

Eu? Ți-am spus-o. E frumos, e nobil Pan Ionitza și bogat. Și dacă firească e a d-tale dragoste, firească e, de ea habar să n'am.

ANCA

Grofino, pe așa zi frumoasă, plin mi-e sufletul de răbdare, dar a mea dragoste de-ar fi, de ce nu te-ar îngriji?

ILONA

O cântărește

Nu ești slută, dar n'ai gingășia atât de plăcută bărbaților. Ești veșnic îmbrăcată în fier pe din 'năuntru ca și pe dinafară. Ești sănătoasă cum nu se cade unei fete de neam subțire.

ANCA

Dec !

ILONA

Ți lipsește curtenia femeilor alese. D-ta și când te'nchini, par'că dai cu barda 'n Dumnezeu. Eu de mică am avut jupineasă de neam, mare maestră în ale Curților datini, jocuri și alte frumoase șăgălnicii.

ANCA

Deec ?

ILONA

Și aici, în Moldova, care în ale Curților strălucire, cu țara ungurească nu se poate măsura, și aice zic, jupinese ca d-nei sunt frumoase pilde de nurlie femeiască. Așa că văpăile dragostei d-tale nu pot împiedeca cinstirea datorită unei jupinițe ca mine. Asupra d-tale precădere am, prin nume, prin creștere și prin obișnuința mea în ale Curților gingașe prefăcătorii.

ANCA

Mdeec !

ILONA

Voiu fi castelului dela Rădeana, stăpână mândră.

ANCA

Nuri ! prefăcătorii ! gingășie ! Multe cuvinte, puțin înțeles ! Pauză la'n ascultă : Ucis-ai d-ta vreun vrăjmaș ? Doborât-ai vreo fiară ? Vârât-ai groază prin vecini ? Impărțit-ai dreptate ? Pedepsit-ai negliuirea ? Grofino, ce ispravă ai făcut, demnă de soția unui viteaz ?

SANDA

Răde

Ce păcat că nu te-aud bărbații, jupinițo.

ILONA

Vrăjmășii ! fiarele ! treaba războinicilor și a haidăilor.

SANDA

Și-apoi azi, slavă Domnului, nu mai trăim prin cele vremuri tulburi, când sălbătăcia era singura lege. Și nu e fecior care, între ură și dragoste, pe aceasta din urmă să n'o aleagă. Jupiniță din Soveja, dragostea, mare podoabă în casa omului este.

ILONA

Și mai mult decât după dragoste, feciorii după drăcovenii aleargă. Ioniță intră asupra acestor cuvinte.

ANCA

O fi !

SANDA

Ce-o fi ?... Așa e.

ILONA

Chiar așa !

SCENA III-a

Ilona, Sanda, Anca, Ioniță în zale.

IONIȚĂ

Vesel

Inchinatu-m'am celor trei fete de Impărat. Jocul e gata. Putem pleca. Dar mai întâi, din fugă spuneți, rogu-vă, dece vă certați ? Căci trei mândre sunt la strâmtoare într'o singură încăpere. Și de ce vor fi mai frumoase, de ce mai avan se vor certa.

SANDA

Tinere, nu ne certăm. Ne sfătuim prietenește. Și de vrei să știi, de dragoste vorbeam.

IONIȚĂ

De dragoste? In lipsa mea? Făptuit-ați păcat mare și pe loc se cade să vă pocăiți. Cum vă sună povestea?

SANDA

Făt frumos Cântă. Din trei fete de Impărat, care-i de furat?

IONIȚA

Cea mai drăguță.

ILONA și SANDA

Către Ancuța

Vezi?

ANCA

Și tustrele drăguțe de ar fi?

IONIȚĂ

Pe tustrele le-aș îndrăgi Răsete.

ANCA

Vezi?

IONIȚĂ

Așa că Dumnea-voastră, prea cinstitelor jupânese, să n'aveți grijă. Doar creștin sunt și os Domnesc; nu vă las eu pe drumuri. După voia inimioarei mele dragi îmi sunteți tustrele. Stați să vă cânt ceva, Cântă.

Trei fete de Impărat
Pe-un fecior au întreat :
Din trei care ai alege ?
Eu pe toate le-aș culege.

SANDA, ILONA, ANCA

Ce să faci tu cu trei fete, }
Făt frumos, dragă băete ? } bis

IONIȚĂ

Intâia să-mi ție casa.
A doua să-mi ție masa.
Alta brâul să mi-l strângă,
Dușmanii să mi-i stângă.
Iar la bătălie
De o fi să fie,
Să-și facă pomana
Și să-mi lege rana.
Pentru cât jar e în mine }
Trei fete-s cam puține } bis

Le ia de mână și se învârtesc.

ANCA

Ei, acum ne-am lămurit tustrele. Mai bine ar fi să mergem la Borzești după voinicie.

IONIȚĂ

Mai stai puțin, Domniță vijelie. Să vă întreb și eu ceva. Pe Sfântul Onofrei, cum ar zice prea cinstitul nostru marele Vornic Pan Iordache Vreme Rea, pe Sfântul Onofrei am și eu dreptul ? S'auzim ?

ANCA

Vere, cine zice că n'ai, iastacea, drept ? Răsete.

IONIȚĂ

Răspundeți. Mie, fiecare din fetele de Impărat ce mi-ar da ? Ia, acu să vă văd ? D-ta, Grofino

Ilona cu ce podoabă îmi eși în cale? S'auzim, iasta-ceia, laudele D-voastră ?

ILONA

Eu credincioasă soție ți-aș fi, căci astfel poruncește creștineasca lege. Ți-aș da trufie, credință. Știu să lucrez minunat și să joc prea frumos.

Sanda ia o guzlă, Ilona joacă câțiva pași de ceardaș.

IONIȚĂ

Ii sărută mâna

Bine. Prea așezat ai vorbit, Grofino. Cu adevăr mândră ești. Și la vreme de veselie, jocul măestru e mare desfătare. Dar d-ta, jupâneasă Sando, ce mi-ai da? S'auzim ?

SANDA

Eu? dragoste. Dar știu să țiiu ale Curților rândueli și cânt duios, Cântă.

IONIȚĂ

Bine. Ii sărută mâna Și d-ta ai nimerit în plin, dulce privighetoare. La vreme de dor, mare alinare mi-ar fi cântecul d-tale. Acum rostește d-ta, verișoară Ancă. Ia seama că d-lor toate bunătățile mi le-au dat. Glăsuește, Domnițo, ce știi și ce mi-ai da ? S'auzim ?

ANCA

Pe gânduri, pauză.

Măria Ta, fiece pom cu roada lui. Prost e grădinarul care lemnului de corn cere trandafiri. Ce ți-aș da eu? Pauză 'Nica.

SANDA
Către Ioniță

Vezi? Râd în hohote.

IONIȚĂ
Râde

Pe Sfântul Onofrei...

ANCA

Ia! S'aude larmă. Apoi țipete și glas de clopot, rar și tare.
Chihaiia cu vreo patru plăeși înarmați năvălesc prin fund.

SCENA IV-a

ILONA, SANDA, ANCA, IONIȚĂ, CHIHAIIA, PLĂEȘII
Cu armele în mâni.

CHIHAIIA

Măria Ta! Năvală! Strigăte de afară: Tătarii! Tătarii!

PLĂEȘII

Dau Tătarii! Tătarii! Mișcare. Ioniță și cu Anca iau arme
din perete. Ilona își frânge mâinile lângă Sanda buimăcită.

CHIHAIIA

Ard Căiuții, ard Gârbovenii. Aci la Rădeana nu-i
nimeni.

UN PLĂEȘ

Pus-am să tragă clopotul cel mare.

CHIHAIIA

Inchis-am curțile. Bucium Noi, Pan Ioniță, vă vom
apăra pe din afară.

ALT PLĂEȘ

Ține-vom cât sângele ne va ține.

CHIIAIA

Până atunci poate să sosească Doamna cu Curtenii și călăreții dela Borzești. Măria Ta rămâi sănătos. Il sărută Ca un fiu mi-ai fost drag, Stăpâne.

IONIȚĂ

Tătucule ! stați ! merg cu voi.

ANCA

Mergem. Rămas bun, vitejilor !

CHIIAIA și PLĂEȘII

Doamne ajută. Ese fugind

SCENA V-a

ILONA, SANDA, ANCA, IONIȚĂ

Anca și Ioniță se gâtesc de luptă. Se înarmează vorbind
Jupănesele se întorc către iconostas

ILONA

Să ne coborâm în vreo hrubă și să eșim la liman prin vreun drum pe sub pământ. Toate castelele au asemenea tainițe.

ANCA

Să dosim fără harță ? Nu se cade. Haide, vere. Ese

ILONA

Tătarii ! Vai mie ! Ce cumplită soartă. Pane, scapă-mă... Eu îți sunt legiuită logodnică.

IONIȚĂ

Jupînișo, mă pețește moartea. Din culise chiotul Ancăi: „Uita-o na! aice naaa!“ Ese fugind.

SANDA

Ingrozită privește pe fereastră. Sgomotul crește, gemete, țipete:
„Allah! Allah! Ucide! Ucide!“

Tătarii năvălesc !

SCENA VI-a

ILONA, SANDA

Ilona se închină. Sanda asemenea, dar scurt; cată spre geam în stânga:

SANDA

Poarta cea mare e dărămată... Tătarii năvălesc... Sfinte Doamne ! Ca leul se bate Ioniță... Și Fecioara și Chihaiia ! Ajută-le, Doamne...

ILONA

Ajută-le Doamne !

SANDA

Vai ! Chihaiia rănit... Căinii dau în Ioniță și în Anca... Răniți... Se trag încoace. Se retrage cu Ilona spre stânga.

ILONA

Să fugim, să fugim.

SCENA VII-a

ILONA, SANDA, CHIHAIIA

Doi plăeși, cu o mână sprijină pe Anca rănită la față, cu cealaltă ține de subțiori pe Ioniță dus în brațe de plăeși.

CHIHAIIA

rănit

Dă-mi Doamne puteri, să mântui viața... pruncilor... li seceri, Doamne, înainte de vreme... Colo

Colo, copii... Tainița... Spre stânga... Lespedea crestată din zid... Jupâneșele împing împingeteți-o la dreapta... Așa... Lespedea se dă la o parte și în zid apare o ușă O sută de pași... Zece trepte și pe... subt pământ în lunca... Trotușului ... Strigăte apropiete : „Allah! Allah!“ Fugiți... fugiți Femeile fug prin tainiță cu Ioniță dus de ele Să nu mor, Doamne... nerăzbunat... măcar încă unul Incordă arcul și trage spre culise.

PLĂEȘUL

Și mie unul... cel buzat... Trage și fuge în culise,
Urmă de ceilalți.

CHIIAIA

Trage

În iad s'a dus... Cade Țeasta... Cucu... vaea Moare în culise.

SCENA VIII-a

GHERAI, GIAFAR, HAMDİ, TĂTARI NUMEROȘI

Toți intră repede cu săbiile înroșite

GHERAI

Către cei de afară

Voinicilor ! Eu, Gherai Arslan Hanul Tătarilor din Buceag, v'am făgăduit pradă în Moldova. Prădați ! prădați ! Strigăte de bucurie, sgomot Ce-i în castel e al Stăpânului vostru, e al meu Se întoarce spre Giafar Giafar, Hamdi, pe unde au fugit ghiaurii ? De nu-i găsiți, capetele voastre în vârf de sulițe... Giafar face semn, oștașii tătari ies.

GIAFAR

Pe aici au fugit, Stăpâne... Iată tainița... Urme de sânge... Ei sunt.

GHERAI

Pe ei ! Giafar, Hamdi și doi Tătari se reped în tainiță. El se uită prin sală. Puțini și voinici. Ia o icoană din perete, o scrijelește cu iataganul, o trănțește și o calcă.

SCENA IX-a

Gherai, Ilona, Sanda, Anca, Giafar care duce întins pe Ioniță ținut de cap de Hamdi, și cei doi Tătari

GHERAI

Bună pradă, bună pradă. Mai aproape. Aci lângă mine. Stânga Aferim, băete, ești voinic. Te-ai bătut bine. Lui Gherai Arslan îi place vitejia Privește lung la Ioniță întins pe bancă Frumos ostaș. Viteaz. Fecior de zimbru ! Pauză Aci, acum patru ani, grozavul Neculai Rădeanul l'a batjocorit pe fiul meu, bătându-i cue în cap. Se bate cu pumnul în piept Fiul lui Gherai Arslan Hanul din Bugeac ! Allah mi l'a dat în ghiare pe fiul câinelui. Strigă Giafar ! capul puiului de zimbru la oblâncul șelei mele Giafar dă să tae capul lui Ioniță.

ANCA

Către Gherai

Stai !

GHERAI

Mirat, cată lung la Anca

Femeie ești ? Anca tace, Giafar îi scoate căciulița repede, părul îi cade despletit Neamuri ?

ANCA

Vara lui sunt.

GHERAI

Și cine ești tu?

ANCA

Fecioara din Soveja, fata lui Dumitrașcu Frânge-Gât.

GHERAI

A ha! Frânge-Gât? Ne-am cunoscut! Toate îmi merg în plin. Și dintre voi trei, care-i iubita? Tăceți? Care iubește ghiaurul? Tăcere

ANCA

Eu. Gherai Arslan vreau să lași...

GHERAI

Amenințător

Vrai? Ce poți tu vra când aici totul e al meu?... Pauză, o privește lung înțeleg ca ghiaurul să te fi îndrăgit... Ești frumoasă... și brațul tău nimerește fără șovăire. Imi placi... Imi place și rana de pe frunte. O pipăe ușor

ANCA

Șovăind

Stăpâne, de-ți plac... de-ți plac... Rugătoare Gherai lasă întreg, lasă-l aci leșul Rădeanului...

GHERAI

Aprins, îi trece mâna prin păr

Imi placi supusă, îmi placi și cruntă... Dar în schimbul hoitului tu ce-mi dai? Știi bine că aş putea lua totul; sunt învingătorul. Răde Ce-mi dai?

ANCA

Cu capul plecat, deschide deznădăjduit brațele în jos

GHERAI

Aprins

Fie ! Aci lăsa-voiu hoitul întreg. Și rușinea ta, Fecioaro, să fie rușinea boerilor Moldovei și răzbunarea lui Gherai. Strigă Giafar !

GIAFAR

Iată-mă Stăpâne.

GHERAI

Face semn. Giafar cu Hamdi lângă Anca.

Către cei doi V'am făgăduit pradă. Prădați ! Iar cu aceste două mueri faceți-vă răs. Plean să vă fie ! Scuipă spre cele două Jupănese. Gherai trece întâi prin ușa din stânga. Anca târâtă de Giafar pe urma lui Gherai.

ANCA

Srigă deznădăjduită

Bădie ! Ioniță ! E smuncită din'năuntru. Ușa se închide.

SCENA X-a

Aceiași, mai puțin Anca și Gherai

GIAFAR

Lui Hamdi care se pregătește să lege Jupănesele

Întâiu la grajd să luăm caii, apoi prada și muerele la urmă.

HAMDI

Să închidem lepedea tainiței o împinge, ies amândoi cu ceilalți tătari.

SCENA XI

ILONA, SANDA, IONIȚĂ

ILONA

Se roagă în șoaptă

Ferește-ne, Doamne, și ne mântue.

SANDA

Se roagă

Mântue-ne, Doamne..... Amândouă pășesc sioase spre Ioniță.

IONIȚĂ

Jupănesele plâng, apoi după o clipă de tăcere se apropie de Ioniță care face o mișcare. Vorbește încet

Cine a șoptit, Ioniță ? Cine mă chiamă ? Geme
Unde ești, Ancuțo ? Jupănesele îl ridică puțin Anca ?

SANDA

Anca a plecat.

IONIȚĂ

Unde ?

ILONA

Domnița s'a dat unui tătar.

IONIȚĂ

Pauză. Rezemat pe umerile celor două Jupănese ingenuchiate, cântă aiurind

Iar la bătălie,
De o fi să fie,
Alta brâul să mi-l strângă,
Dușmanii să mi-i stângă.
Să-și facă pomana
Și să-mi lege rana

Cade. Se aud buciume, clopote, ropot de cai, zângănit de arme.
Strigăte : „Allah ! Allah ! Ucide !“ Sgomotul trece în vijelie dela stânga la dreapta.

ILONA

Iși face cruce

Moldovenii ! Doamne ! dă-le isbândă Se roagă.

SANDA

Suntem mântuite. Se roagă la iconostas. Sgomot mare afară.

SCENA XII

Ilona, Sanda, Ioniță, apoi intră repede : Doamna Maria, starețul, Jupănesele din I-iul, Vornicul, Postelnicul, boerii din I-iul afară de Miron, Roman și Năsăilă. Soții lui Ioniță, etc. Intră toți în dezordine, cu săbiile roșii strigând : „Isbândă ! Isbândă !“

DOAMNA MARIA

Ioniță ! Feciorul mamei ! Ucis ?

SANDA

Rănit, Măria Ta.

DOAMNA MARIA

Se aruncă asupra lui Ioniță

Puiul mamei. Cum mi l'au tăiat păgânii. Se pune lângă el, îl sărută. Jupănesele îl inconjoară, nu se mai vede. Trăește. O, Sfinte Dumnezeule ! Se ridică.

STAREȚUL

Lăudat fie Domnul. Ce urgie ! Ce urgie ! Capul sărmanului Chihaiia bătut în stâlpul porței !

VORNICUL IORDACHE

Femei spintecate, copii în țeapă.... Pe Sfântul Onofrei.... Dar i-am snopit....

POSTELNICUL GHEORGHE COSTACHE

Din câinii fugari unul nu va scăpa.

IONIȚĂ

Sprijinit de Doamna Maria și de Postelnic, pășește greu

Nu e nimic, mamă. Și eu am șapte vieți. Slavă Domnului Se uită împrejurul lui. Un vis cumplit Pauză. Unde e Anca? Anca?

TOȚI

Unde-i Domnița? Domnița?

POSTELNICUL GHEORGHE COSTACHE

Căutați Domnița Cățiva plăeși și boeri es, unii prin fund, alții se îndreaptă spre trepte.

IONIȚĂ

Către jupănese

Ce mi-ați făcut-o? Strigă Anco!

SCENA XIII

Aceiași. Anca

Anca galbenă, aproape dezbrăcată, apare în vârful scărilor cu un jungher în mână. Stă astfel o clipă. Nedumerire printre cei de față.

Anca întinde brațele spre Ioniță și strigă dureros

ANCA

Ioniță!

IONIȚĂ

Face cățiva pași spre Anca.

Anca! Mamă, măriți boeri și d-voastră cinstite Jupinese, iată mireasa mea Bucurie, mișcare.

ILONA

Stați ! Aice mireasă eu am fost trimeasă. Iar dacă Pan Ioniță cu dela sine putere rupe înțelegerea dintre Voevodul Moldovei și tatăl meu, fie! Dar înainte să părăsesc acest pământ de viclenie, îți spun Doamnă Mario, d-voastră boerilor și d-voastră Jupâneselor, că Pan Ioniță nu poate fi mirele acelei fete. Murmure, sbucium. Anca din Soveja s'a dat Hanului Gherai Arslan. Turburare, freamăt.

VORNICUL IORDACHE

Ancuța tatei ! Se repede la ea, mișcare.

IONIȚĂ

Miști, străino !

SANDA

Adevăr a spus Grofina Pauză.

IONIȚĂ

Anco !

ANCA

Zâmbind

Ți-am păstrat capul, Ioniță Clopotele schitului sună blând, pășește încet pe scări cu brațele întinse spre Ioniță. Doamna Maria, câteva Jupânese și boeri se pun între cei doi tineri.

POSTELNICUL GHEORGHE COSTACHE

Ce cumplită întâmplare !

STAREȚUL

Ce nelegiuire !

VORNICUL IORDACHE

Câinii !

DOAMNA MARIA

După datinele noastre, Anca din Soveja, pângărită de păgâni, nu poate fi mireasa fiului meu.

STAREȚUL

După legea noastră și obiceiul pământului, păcătoasa la mânăstire.

VOCI

La mânăstire ! La mânăstire ! Ioniță rămâne împietrit.

VORNICUL IORDACHE

Pășește sprijinind pe Anca

Pe sfântul Onofrei, cel ce va îndrăzni cârtirea Domniței, cu sângele lui își va clăti gura. Să auzim ?

POSTELNICUL GHEORGHE COSTACHE

Anca din Soveja e din sângele nostru. Câinele și-a luat răsplata pentru fapta săvârșită. Cine va zice altfel, să-și ia rămas bun dela lumina soarelui. Gheorghe Costache și boerii din actul I fac roată în jurul Vornicului. Neliniște printre Curteni și Jupânese.

ANCA

Pentru mine, Vornice, sânge nu vărsa. Pauză. Dar Ioniță ce zice ? Taci ? Sărăcuța de mine ! Ce n'am mamă să mă înțeleagă. Cine să mă priceapă !....

Sărăcuța de mine... Pauză. Ioniță vrea să înainteze. Afară furtună. Ioniță, îți strig în fața oamenilor și a lui Dumnezeu... Ioniță îngrozit își acoperă fața cu muinele. Bădie ! Bădie ! Strigă. Eu sunt, eu Ancuța....

SANDA

Măria Ta niciuna din noi nu va sta alături de țiitoarea tătarului.

IONIȚĂ

Vai mie ! Vai mie !

ANCA

Taci Ioniță ?! O mie de Tătari de mi-ar fi tăvălit trupul strigă Anca din Soveja fecioară ar fi rămas. Ioniță, taci ? Tăcere, către stareț Părinte cu ce v'am greșit?... nu vă înțeleg... Ce am făcut?!... I-am scăpat viața. Indură-te, Părinte. și mă pricepe.

STAREȚUL

Blând

La mânăstire...

ANCA

Intra-voiu la mânăstire, dar intra-voiu moartă Ridică pumnalul. Vornicul o oprește, se descoperă, îngenunche.

VORNICUL IORDACHE

Domnițo, iată ce-ți zic eu, marele Vornic Iordache Căiuțeanul : Domnițo, de nu ți-e silă de un bătrân, să-mi fii soție. Furtuna crește.

ANCA

Nu, Vornice. Vornicul se ridică. Anca nu mai are chip de iubit. Urăsc fața omenească. M'ați făcut fiară. Toate sunt creștine, cinstite sunt toate, și toate fără prihană. Eu singură sunt «pângărită». Sbučnește. Pângărită ! Blestemat fie ceasul când din adevărul codrilor am intrat în minciuna Curților.

IONIȚĂ

Anco !

ANCA

Grofino, m'ai răpus. Feciorilor Moldovei nu le mai place vitejia. Din acest castel mă isgonește prefăcătoria. Isgonită eu ! Eu care mi-am jertfit fecioria când voi două tremurați de mișelie.... Rămâi cu bine, Pane.... Rămâi cu ele.... Rămâi cu ele.... Eu merg în codrii. Rămas bun Curților, Curților minciunilor. Pășește spre fund.

IONIȚĂ

Strigă

Anco ! Mamă ! Părinte ! Și voi toți, rude și Curteni. Iată voia mea, care în ceasul de față poruncă este. Eu, Pan Ioniță Rădeanul, jur ca împotriva tuturor, soție să-mi fie Anca din Soveja. Până la ea nevoie de va fi, îmi voiu tăia potecă în carne vie Trage sabia. Murmure diferite.

STAREȚUL

Blând

Nu te încrunta, fiule, dar, Pane Ioniță, sunt legi

și datini peste care boerii de ar călca, asupra lor mare păcat ar fi Semnul crucei. Pace ție, Doamne...,

TOȚI

Și Duhului tău.....

IONIȚĂ

Frământat

Nici legi, nici datini nu cunosc mai presus de cele sădite în mine de strămoși. Biruința : iată legea Moldovei și datina strămoșească. Mai groaznică vitejie ca Domnița din Soveja, care dintre bărbați a făptuit? Tăcere.

DOAMNA MARIA

Ca strălucită isprava Domniței să rămâe, fără răsplată să fie. Să-și ducă crucea până la sfârșit. Aprobări.

IONIȚĂ

Mamă, vom fi doi s'o ducem. Ce a îndrăznit Fecioara din Soveja, nimeni alta n'ar fi cutezat de dragul meu, nici chiar d-ta, Doamnă Marie, d-ta sfânta mea măicuță, d-ta care m'ai pus pe lume, în chinurile dragostei și ale durerii mișcare.

DOAMNA MARIA

Pane, ești boer de Curte, nu înfrunța legiuirea Curților.

IONIȚĂ

Văd lumină... În lături fățarnicia Curților ! văd lumina prin dragostea mea și fapta Fecioarei. În

mine acum clocotește firea străveche a Românului de codru... Sunt om slobod și stăpânul meu Strigă întinzând brațele spre Anca. Fecioară mândră, te voiu urma în codrii tăi Vijelie. Repede doina, tot mai tare, pe când tună în depărtare și vântul muge. Se aud ca în vedenia unui întreg popor, ciocniri de arme, ropot de cai. Până la sfârșit doină de vitejie.

STAREȚUL

Ridică icoana

Dumnezeule ! Păgânii au călcat icoana Maicii Domnului ! Pune icoana la iconostas.

ANCA

Blând

Părinte Starețe, oare icoana călcată de păgâni... nu e tot sfânta icoană a Maicii Domnului ?

DOAMNA MARIA

Slobodă să plece Anca din Soveja cu boerii săi iar d-v. boeri ai Curței mele, țineți în loc pe feciorul meu ; din porunca lui Petru-Vodă și a mea.

COSTIN

Trage sabia

Ia seama, Pane !

IONIȚĂ

Acelaș joc

Ia seama tu !

ANCA

Ia ! Mă cheamă codrul.

TOTI

Ia !... Ia ! Pe nesimțite se trag spre fund după Anca.

IONIȚĂ

Anco, mâna ta.

TOTI

Ia ! Pauză

ILONA

Urcă încet treptele. Ascultă nedumerită

Ce vedeți voi și eu nu văd ? Pauză

VORNICUL IORDACHE

Plânge doina. pauză

ILONA

Ce auziți voi și eu nu aud ? pauză

STAREȚUL

Plânge țara. Pauză

ILONA

Ce simțiți voi și eu nu simt ? Pauză

ANCA

Chemarea Codrului ! Pauză

ILONA

Cu dispreț

Valahi !

ANCA

Cu fața spre Ilona, ridică sus spada

Valahi? Chiue Uitiu na na na, aice naaa!

TOȚI

Uitiu na na na, aice naaa! Repetă chiotul, cu săbiile sus, cătând spre Ilona. Starețul îi binecuvântează.

CORTINA CADE REPEDE

ERATĂ

La pag. 11, rândul 20, în loc de : „Trei gemeni“ să se cetească : „Trei“.